

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ...
din.....2024

pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor
modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice

În temeiul art. 27 alin. (2) din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 208-216, art. 379), **Guvernul HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă Regulamentul privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice (se anexează).
2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.
3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea a șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Dorin RECEAN

Contrasemnează:
Ministrul mediului

Sergiu Lazarencu

Viceprim-ministru,
Ministrul Agriculturii și
Industriei Alimentare

Vladimir Bolea

Regulamentul privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice

Prezentul regulament se aliniază la Recomandarea Comisiei din 13 iulie 2010 privind orientările pentru elaborarea măsurilor naționale de coexistență pentru evitarea prezenței accidentale a OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 200 din 22 iulie 2010 (CELEX: 32010H0722)”

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

1. Regulamentul privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice (în continuare – Regulament) stabilește cerințe pentru cultivarea, îngrijirea, recoltarea, depozitarea și transportul culturilor modificate genetic pentru a preveni introducerea organismelor modificate genetic (în continuare – OMG) în culturile convenționale și ecologice și pentru a asigura responsabilitatea pentru contaminarea cu OMG-uri.

2. Prevederile Regulamentului sunt obligatorii în cazul cultivării culturilor modificate genetic în scop de cercetare, pentru producătorii care le vor cultiva după încetarea interdicției de cultivare în scopuri comerciale și pentru autoritățile responsabile de gestionarea și controlul culturilor modificate genetic.

3. Prevederile Regulamentului se aplică pentru toate cazurile care implică culturi agricole, horticole sau ornamentale, inclusiv material săditor, al căror material genetic a fost modificat, prin utilizarea tehnicilor menționate la pct. 1 din Anexa nr. 1 la Legea nr.152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic, inclusiv cercetările științifice.

4. În sensul prezentului Regulament se utilizează noțiunile definite în Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic, precum și următoarele noțiuni:

distanță de izolare – distanță între parcele cultivate cu plante aparținând aceleiași specii, menită să prevină impurificarea biologică prin polenizare încrucișată;

coexistența – cultivarea plantelor modificate genetic cu plante din aceeași familie, gen și specie cultivate în mod convențional sau organic;

culturi modificate genetic – culturi agricole, horticole sau ornamentale, inclusiv material săditor, al căror material genetic a fost modificat într-un mod atipic față de procesele de reproducere naturale ale organismelor;

pragul minim de organisme modificate genetic – conținutul de OMG stabilit în art. 26 alin. (3) și (4) din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;

sit Emerald - arie protejată ce face parte din Rețeaua Emerald, rețea ecologică constituită din zone speciale de conservare, fiind parte componentă a rețelei ecologice naționale, reprezentând extinderea în țările ne-membre ale Uniunii Europene a rețelei ecologice europene coerente de zone speciale de conservare „NATURA 2000”;

zona de izolare - o centură tampon care separă o cultură modificată genetic de alte culturi convenționale sau ecologice. Lățimea zonei de izolare se determină în funcție de tipul de cultură, de metoda de producție (în aer liber sau într-o zonă protejată) și de particularitățile locale, naturale sau geografice.

zona de refugiu – zona de cultură convențională înființată în interiorul sau lângă cultura modificată genetic, aparținând aceleiași specii, care se însămânțează odată cu varietatea modificată genetic, pentru a diminua șansele apariției indivizilor rezistenți în populațiile dăunătorului vizat.

Capitolul II

CERINȚE PENTRU PRODUCĂTORII DE CULTURI MODIFICATE GENETIC

5. În Republica Moldova se interzice cultivarea în scop comercial a soiurilor de plante modificate genetic pentru o perioadă de 20 de ani din data de 09 iunie 2022, astfel cum este stabilit în art. 5 alin. (4) din Legea nr 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic.

6. În Republica Moldova se interzice cultivarea plantelor superioare modificate genetic în ariile naturale protejate de stat și în vecinătatea acestora, astfel cum este stabilit în art. 5 alin. (3) din Legea nr 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic.

7. Sămânța utilizată de producătorii de plante superioare modificate genetic trebuie să fie însoțită de etichetă pe care să apară clar înscris „semințe modificate genetic”, precum și codul unic de identificare al organismului modificat genetic.

8. Testarea și înregistrarea soiurilor de plante modificate genetic se efectuează conform procedurilor prevăzute de Legea nr. 68/2013 despre semințe.

9. Pentru plantele modificate genetic care se cultivă în scop de cercetare, instituțiile deținătoare ale dreptului de proprietate asupra varietăților respective trebuie să dețină autorizație de introducere deliberată în mediu sau pe piață a acestor plante, eliberată de Agenția de Mediu, în conformitate cu prevederile Legii nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic.

10. Deținătorii de semințe modificate genetic certificate sunt obligați să mențină „Registrul semințelor modificate genetic”, care să includă date privind originea semințelor, cantitatea de sămânță cumpărată și locația culturii. Registrul se păstrează timp de 10 ani de la data ultimei înscrieri.

11. Deținătorii de semințe modificate genetic sunt obligați până la data de 15 iunie a fiecărui an, să transmită, datele incluse în „Registrul semințelor modificate genetic” Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor care va transmite aceste date și Agenției de Mediu.

12. Persoanele care intenționează să cultive culturi modificate genetic trebuie:

12.1. să dețină Autorizați pentru activități cu organisme modificate genetic conform art. 5 alin. (1) din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;

12.2. să depună un demers despre intenția de a cultiva culturi modificate genetic, în adresa Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor care va informa ulterior Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante conform formatului stabilit în anexa nr.1;

12.3. să respecte cerințele procedurii de diseminare deliberată în mediu și de introducere pe piață a OMG, prevăzute în Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;

12.4. să declare anual culturile de plante modificate genetic și să marcheze limitele câmpurilor de culturi modificate genetic;

12.5. să întocmească planuri de rotație a culturilor modificate genetic, să țină o evidență strictă a întreținerii, transportului și depozitării culturilor modificate genetic în „Registrul de întreținere, transport și depozitare a culturilor modificate genetic”, în conformitate cu cerințele stabilite în Regulament și cu formularul prevăzut în anexa nr. 2. Registrul se păstrează timp de 10 ani de la data ultimei înscrieri;

12.6. să informeze în scris cu trei luni înainte proprietarii exploatațiilor aflate la o distanță minimă de izolare specificată în anexa nr. 4 și proprietarii de stupine pe o rază de 5 km cu privire la cultivarea culturilor modificate genetic înainte de declararea culturilor modificate genetic în conformitate cu formularul prevăzut în anexa nr. 3;

12.7. să obțină acordul scris al proprietarului terenului de a cultiva

culturi modificate genetic în vederea cultivării plantelor modificate genetic într-o exploatare arendată. Posibilitatea cultivării plantelor modificate genetic poate fi prevăzută în contractul de utilizare a exploatarei;

12.8. să prezinte planurile specificate la pct.12.5 autorităților cu funcții de control;

12.9. să respecte distanțele minime de izolare specificate în anexa nr. 4 față de culturile de plante din aceeași familie, gen sau specie cultivate în exploatarea învecinate și pe câmpurile adiacente.

Capitolul III **CERINȚE PENTRU ÎNSĂMÂNȚAREA** **PLANTELOR MODIFICATE GENETIC**

13. În funcție de specia cultivată producătorii de plante modificate genetic sunt obligați să ia toate măsurile pentru asigurarea coexistenței plantelor modificate genetic cu cele cultivate în sistem convențional și ecologic și să evite prezența accidentală a OMG în alte culturi, cum ar fi:

13.1. asigurarea unor distanțe minime de izolare față de sursele de polen vecine, în funcție de specia cultivată;

13.2. parcursul operațiunilor de semănat, recoltare, transport, depozitare, condiționare și ambalare a recoltei obținute din culturi modificate genetic, producătorii trebuie să întreprindă măsurile necesare pentru a preveni amestecul fizic al produselor modificate genetic cu cele ecologice sau convenționale precum sunt:

13.2.1. folosirea la semănat, recoltare și transport a echipamentelor și utilajelor bine curățate pentru a preveni orice posibilitate de contaminare mecanică;

13.2.2. distrugerea după încheierea semănatului a ambalajelor în care au fost semințe modificate genetic, doar în cazul utilizării totale a semințelor pentru a preveni eliberarea în mediu a eventualelor boabe rămase în ambalaje;

13.2.3. depozitarea separată a semințelor din soiuri/hibridi modificate genetic, în vederea limitării/diminuării riscurilor de impurificare;

13.2.4. curățarea instalațiilor de pe fluxul de prelucrare, condiționare și ambalare a semințelor modificate genetic. Se recomandă că, în stațiile de condiționare, semințele modificate genetic să fie prelucrate/condiționate ultimele, pentru a evita orice impurificare mecanică a semințelor ce vor urma pe flux.

14. Semințele modificate genetic care au rămas după însămânțare și care nu sunt folosite în sezonul dat, dar care pot fi utilizate în sezonul următor se sigilează într-un ambalaj special pentru semințe de plante modificate genetic și se înregistrează în Registru, deținut de producătorii de culturi modificate genetic.

15. În Registru, se indică cultura, data semănării, scopul cultivării, cantitatea exactă de semințe însămânțate, suprafața însămânțată și cantitatea de semințe neutilizate.

Capitolul IV

CERINȚE PENTRU CULTIVAREA ȘI NGRIJIREA CULTURILOR MODIFICATE GENETIC

16. În cazul culturilor modificate genetic și al celor convenționale sau ecologice, producătorul nu poate însămânța aceeași cultură la o distanță de izolare față de plantele modificate genetic mai mică decât distanța minimă de izolare menționată în anexa nr. 4.

17. Culturile convenționale și ecologice pot fi însămânțate pe câmpurile în care au fost cultivate culturi modificate genetic din aceeași familie, gen și specie nu mai devreme de perioada specificată în anexa nr. 5.

18. Pentru producția de plante convenționale din aceeași familie, gen și specie ca și culturile modificate genetic trebuie păstrate zonele de tampon în jurul culturii modificate genetic.

19. Culturile modificate genetic nu pot fi cultivate pe o rază mai mică de 5 km de la amplasarea stupinelor.

20. Este obligatoriu ca producătorii să aibă grijă de culturile de plante modificate genetic, de benzile lor de protecție și de distrugerea buruienilor din acestea. Producătorii obligatoriu instalează panouri informative privind cultura cultivată, modificarea genetică, data însămânțării și datele de contact.

21. Pe parcursul perioadei de însămânțare cu culturi convenționale sau ecologice, câmpurile pe care anterior au fost cultivate culturi modificate genetic trebuie monitorizate pentru distrugerea plantelor modificate genetic care au răsărit spontan.

Capitolul V

REGULI DE COEXISTENȚĂ

22. Pentru a preveni orice contaminare sau încrucișare a plantelor modificate genetic cu plante cultivate prin agricultura convențională sau ecologică, plantele modificate genetic pot fi cultivate numai cu informarea/notificarea Instituției publice desemnate de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante pentru Testarea Soiurilor de Plante.

23. Sunt admise pentru utilizare în scop de înființare a plantațiilor de

producție-marfă doar semințele de soiuri modificate genetic înregistrate în „Catalogul Soiurilor de Plante al Republicii Moldova” și „Catalogul comun al soiurilor de plante agricole ai Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Agricultural Plant Species), Catalogul soiurilor de specii de legume al Uniunii Europene (The Catalogue of Varieties of Vegetable Species), Catalogul comun al soiurilor de viță de vie al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Vine) și/sau în Sistemul informational al materialului de înmulțire și plantare fructifer FRUMATIS (Fruit Reproductive Material Information System)”. Prevederile punctului 24-38 sunt aplicate din momentul ridicării restricțiilor stabilite în art. 5 alin. (4) din Legea nr. 152/2024 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic.

24. Producătorii autorizați pentru utilizarea în condiții deschise a culturilor modificate genetic notifică despre intenția de a le cultiva la instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante cu cel puțin 90 de zile înainte de data prevăzută pentru însămânțare.

25. Notificarea va include:

- 1) numele și adresa producătorului;
- 2) locația cultivării, inclusiv numărul cadastral și suprafața;
- 3) soiul de plante destinat cultivării și identificatorul său unic, precum și caracteristica modificării genetice.

26. Instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante emite un acord cu privire la dimensiunea zonei tampon care urmează să fie stabilită pentru cultivarea plantelor modificate genetic și a celorlalte condiții de cultivare în termen de 40 de zile de la primirea notificării.

27. Pe baza caracteristicilor naturale, geografice și de altă natură care afectează cultivarea, Instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante poate stabili o distanță mai mare decât dimensiunea minimă a zonei tampon între plantele modificate genetic și plantele cultivate prin agricultură convențională sau ecologică.

28. Instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante poate, de asemenea, să stabilească o distanță mai mare decât dimensiunea minimă a zonei tampon, în cazurile în care distanța dintre granițele ariilor protejate, zonele naturale sensibile, zonele băncilor de gene și limitele suprafețelor de cultivare ale plantelor modificate genetic este mai mică decât dubla dimensiunii minime a zonei tampon.

29. În cazul cultivării unei plante modificate genetic rezistentă la insecte, pentru a evita apariția unor insecte rezistente, Instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante stabilește dimensiunea zonei

de refugiu care trebuie stabilită în jurul zonei cultivate cu plante modificate genetic. Această mărime se situează între 10% și 20% din suprafața indicată în cerere ca fiind semănată cu plante modificate genetic. Zona de refugiu nu trebuie să facă parte din zona tampon, iar culturile cultivate în zona de refugiu sunt etichetate ca culturi modificate genetic.

30. Instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante poate stabili condiții speciale de cultivare pentru a respecta dispozițiile legale care asigură respectarea actelor juridice naționale și ale Uniunii Europene privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, inclusiv conservarea păsărilor sălbatice. În cazul în care aceste cerințe nu pot fi îndeplinite cultivarea plantelor modificate genetic nu este autorizată.

31. Nu este permisă cultivarea în zona tampon a speciilor compatibile sexual cu plantele modificate genetic, iar buruienile care pot influența la polenizarea încrucișată vor fi eradicate. Sunt autorizate pentru cultivare numai soiurile de plante modificate genetic autorizate în Uniunea Europeană (în continuare - UE) și incluse în „Catalogul comun al soiurilor de plante agricole ai Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Agricultural Plant Species), Catalogul soiurilor de specii de legume al Uniunii Europene (The Catalogue of Varieties of Vegetable Species), Catalogul comun al soiurilor de viță de vie al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Vine) și/sau în Sistemul informational al materialului de înmulțire și plantare fructifer FRUMATIS (Fruit Reproductive Material Information System)” sau în Lista națională a soiurilor de plante.

Capitolul VI

CERINȚE DE TRANSPORT PENTRU PLANTELE MODIFICATE GENETIC

32. Mijloacele de transport utilizate pentru transportul culturilor modificate genetic pentru utilizarea lor ulterioară pentru transportul culturilor din culturi convenționale și ecologice trebuie curățate pentru a elimina prezența solului, a semințelor sau a reziduurilor de plante curățarea se poate efectua doar cu substanțe permise pentru utilizare în producția ecologică, conform prevederilor art.16 din Legea nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice.

33. Producția culturilor modificate genetic trebuie transportată astfel încât să se evite pierderile și, dacă este necesar, aceasta trebuie să fie transportată în vehicule acoperite.

Capitolul VII

CERINȚE PENTRU DEPOZITAREA RECOLTEI DE PLANTE MODIFICATE GENETIC

34. Pentru depozitarea culturilor modificate genetic, trebuie prevăzute încăperi separate de produsele nemodificate genetic.

35. Se interzice utilizarea concomitentă a echipamentelor de curățare, uscare, încărcare și ambalare pentru prelucrarea culturilor modificate genetic și a celor nemodificate genetic.

36. La încărcarea sau descărcarea din depozite a unei culturi de plante modificate genetic, trebuie să se asigure că aceasta nu cade și ambalajul său nu este deteriorat. Dacă se întâmplă acest lucru, zona trebuie curățată.

37. După realizarea semințelor de plante modificate genetic, depozitele trebuie curățate pentru a fi reutilizate în scopul depozitării produselor nemodificate genetic.

Capitolul VIII RESPONSABILITĂȚI ȘI OBLIGAȚII

38. Amestecarea, intersectarea plantelor și/sau produselor modificate genetic cu plantele și/sau produsele convenționale și ecologice, trebuie raportat imediat Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor . Dacă este necesar, trebuie să se ia măsurile necesare pentru a elimina consecințele accidentului, inclusiv să se testeze producția mixtă și dacă nu este depășit pragul minim, atunci aceasta poate fi introdusă pe piață ca nemodificată genetic.

Capitolul IX MONITORIZARE ȘI CONTROL

39. Supravegherea de stat și controlul respectării prezentului Regulament este asigurată de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, care va asigura:

39.1. monitorizarea și controlul circulației semințelor pentru soiurile de culturi modificate genetic;

39.2. studiul câmpurilor de culturi modificate genetic din natură;

39.3. controlul respectării distanței de izolare de la marginea câmpului de culturi modificate genetic până la marginea terenului utilizat pentru producția ecologică sau convențională a aceleiași culturi, a teritoriilor localităților care au stabilit restricții privind cultivarea culturilor modificate genetic și a frontierei naționale, prin efectuarea unei inspecții la producător în timpul perioadei de

vegetație a culturii; dar nu mai târziu decât înainte de înflorire.

40. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor controlează depozitarea, ambalarea, marcarea, etichetarea și transportul semințelor și produselor modificate genetic;

41. Inspectoratul pentru Protecția Mediului controlează respectarea distanțelor de izolare de la locul de cultivare a culturilor modificate genetic la arii naturale protejate de stat și sit-le Emerald.

42. Inspectorii Agenției Națională pentru Siguranța Alimentelor și Inspectoratului pentru Protecția Mediului, întocmesc acte de constatare și procese-verbale.

43. În cazul în care inspectorul constată nerespectarea cerințelor prezentului Regulament, acesta indică în procesul verbal încălcarea respectivă, temeiul juridic, măsurile necesare pentru prevenirea încălcării și termenul de remediere conform Capitolului V¹ REMEDIEREA UNOR ÎNCĂLCĂRI CARE CONSTITUIE CONTRAVENȚII din Codul Contravențional nr. 218/2008.

44. În cazul în care cerințele prevăzute în prezentul Regulament nu au fost respectate sau producătorul nu a remediat încălcările în termenul specificat de autoritățile de control, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor dispune distrugerea completă prin metode mecanice a culturilor modificate genetic.

45. În cazul în care producătorul nu a îndeplinit măsurile specificate de autoritățile de control în actul de constatare, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor are dreptul de a distruge sub constrângere culturile însămânțate sau plantate modificate genetic, folosind metode mecanice. Cheltuielile legate de distrugerea culturilor modificate genetic însămânțate sunt suportate de producător.

46. În cazul în care proprietarul sau posesorul legal al terenului, situat în zona de izolare a culturii modificate genetic, a certificat că nu va cultiva culturi din specia pe care producătorul o va cultiva în anul respectiv, dar nu a respectat această certificare, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor întocmește un proces-verbal de control și solicită proprietarului terenului sau posesorului legal să distrugă culturile cultivate ecologic sau convențional din aceeași specie folosind metode mecanice.

47. În cazul în care Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor constată că culturile modificate genetic sunt cultivate de un producător care nu este inclus în Registrul producătorilor atunci se prevede distrugerea culturilor

modificate genetic însămânțate sau plantate prin metode mecanice sau chimice.

48. În cazul în care, producătorul neînregistrat nu a distrus culturile modificate genetic prin metode mecanice sau chimice în termen de 10 zile de la constatarea faptului, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor este în drept de a distruge cu forța culturile însămânțate sau plantate modificate genetic prin metode mecanice sau chimice. Cheltuielile legate de distrugerea culturilor modificate genetic însămânțate sunt suportate de producătorul neînregistrat.

Anexa nr. 1 la Regulamentul privind coexistența culturilor modificate genetic
cu culturi convenționale și ecologice

**(Formular
de notificare)**

(numele, prenumele, denumirea persoanei juridice)

(IDNO, sediu, telefon, e-mail)

Ministerul Mediului

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor

Instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante

DEMERS

**DESPRE INTENȚIA DE A CULTIVA CULTURI DE PLANTE MODIFICATE
GENETIC**

_____ Nr. _____

(data)

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind coexistența culturilor modificate
genetic cu culturi convenționale și ecologice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. ... /2024

Vă informez, că în acest teren _____

(numărul cadastral al terenului)

situat în _____

(localitatea, suprafața câmpurilor culturilor modificate genetic care urmează să fie cultivate)

intenționez să cultiv plante modificate genetic (OMG) _____

_____ culturi.

(denumirea culturii modificate genetic și codul unic de identificare OMG, Nr. Autorizației și data emiterii)

(Titlul funcției)

(Semnătură)

(Nume, prenume)

(Formular de înregistrare)

REGISTRUL DE ÎNTREȚINERE, TRANSPORT ȘI DEPOZITARE A CULTURILOR MODIFICATE GENETIC

Nr.	Rotația culturilor sau câmpul nr.	Denumirea plantei modificate genetic (specia, soi/hibrid)	Denumirea organismului modificat genetic și codul unic de identificare	Scopul cultivării plantelor	Data semănării	Cantitatea de semințe însămânțate t, kg	Suprafață semănată ha	Cantitatea de semințe neutilizate, t, kg	Semnătura
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Data lucrărilor de îngrijire a culturilor	Lucrări de îngrijire a culturilor	Data recoltării, a transportului și a intrării în stoc	Cantitatea recoltată, kg, t	Metoda și data distrugerii producției secundare	Cantitatea (t) producției depozitate și numărul depozitului	Semnătura
11	12	13	14	15	16	17

(Titlul funcției)

(Semnătură)

(Nume, prenume)

(Formular de notificare)

(numele, prenumele, denumirea persoanei juridice)

(IDNO, sediu, telefon, e-mail)

(pentru proprietarul/apicultorul exploatației agricole)

**DEMERS
DESPRE INTENȚIA DE A CULTIVA CULTURI DE PLANTE MODIFICATE
GENETIC**

_____ Nu. _____
(data)

În conformitate cu Regulamentul privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. .../2024, vă informez, prin prezenta, că în aceste terenuri ale exploatației agricole deținute (arendate) de mine, situate în _____ și (localitatea, suprafața câmpurilor culturilor modificate genetic care urmează să fie cultivate) intenționez să cultiv culturi de plante modificate genetic

(denumirea culturii modificate genetic, codul unic de identificare, nr. Autorizației și data emiterii)

și mă angajez:

(1) să respect distanțele minime de izolare dintre organismul modificat genetic și alte culturi stabilite în anexa nr. 4 la regulament;

2. să informez cu privire la cazurile de amestecare a culturilor modificate genetic, care se intersectează cu culturile convenționale și ecologice, precum și cu privire la răspândirea plantelor modificate genetic sau a produselor acestora și să elimin efectele negative ale acestora în conformitate cu procedura stabilită de regulament.

Anexă: Copii ale rotației culturilor și ale planurilor de producție a culturilor modificate genetic, pagini _____.

(Titlul funcției)

(Semnătură)

(Nume, prenume)

**DISTANȚELE MINIME DE IZOLARE DINTRE CULTURILE DE PLANTE
MODIFICATE GENETIC ȘI ALTE PLANTE**

Plante modificate genetic	Față de care cultură	Distanța minimă, m
Sfeclă de zahăr (nu pentru semințe)	De la alte culturi de sfeclă de zahăr	50
	De la toate plantele genului <i>Beta</i>	50
Sfecla furajeră (nu pentru semințe)	De la alte culturi de sfeclă furajeră	50
	Față de orice sursă <i>de polen de tip Beta</i> care nu sunt enumerate mai jos	50
Sfeclă furajeră (pentru semințe)	De la alte culturi de sfeclă furajeră	1000
	Față de orice sursă <i>de polen de tip Beta</i> care nu sunt enumerate mai jos	1000
Grâu	De la alte grâu	50
Soia	De la alte soia	50
Floarea soarelui	De la alte Floarea soarelui	1000
Porumb	De alte plante din genul <i>Zea mays</i>	200
Cartofi	De la alte plante din familia cartofului	50
Rapiță	De alte plante din genul <i>Brassica spp.</i>	4000
Cereale polenizate încrucișat	De la alte cereale polenizate încrucișat	500

Anexa
nr. 5 la Regulamentul privind coexistența
culturilor
modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice

**PERIOADA MINIMĂ DE REPLANTARE A PLANTELOR ÎN ROTAȚIA
CULTURILOR DUPĂ CULTURILE MODIFICATE GENETIC**

Plante modificate genetic	Perioada minimă în ani
Sfeclă de zahăr	4
Sfeclă furajeră	4
Grâu	3
Porumb	2
Cartofi	2
Soia	3
Rapița	5
Cereale polenizate încrucișat	4

Nota informativă
la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului
privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale
și ecologice

1. Denumirea autorului

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice este elaborat de Direcția politici în domeniul conservării naturii și biosecurității, Ministerul Mediului

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Prezentul proiect este elaborat întru executarea pct. 77, capitolul 12 „Siguranța alimentară, politici sanitare și fitosanitare” din Planul Național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului 829/2023 cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024 – 2027, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 422-425 art.1020 din 10.11.2023.

Riscurile de contaminare genetică accidentală în agricultură și impactul economic al amestecului de culturi modificate genetic și nemodificate genetic trebuie abordate și luate în considerare dacă urmează cultivarea sau comercializarea unor semințe sau produse modificate genetic.

Până în prezent, Uniunea Europeană a autorizat și a prevăzut introducerea unui număr mic de soiuri de plante modificate genetic în statele membre.

Acest lucru a conferit, de fapt, legitimitate intrării treptate a culturilor modificate genetic în Europa și a provocat critici dure pe motiv că astfel de culturi sunt incompatibile cu alte culturi și nu există nicio dovadă că sunt inofensive pentru mediu și pentru moștenirea genetică foarte variată pe care o reprezintă, precum și pentru sănătatea umană.

Legislația europeană reflectă preocuparea față de riscul contaminării accidentale: introducerea accidentală a OMG-urilor în culturile ecologice sau convenționale a fost recunoscută ca fiind „inevitabilă din punct de vedere tehnic”, excluzând astfel posibilitatea de a atinge toleranța zero.

Contaminarea accidentală implică costuri suplimentare pentru fermierii convenționali și ecologici în luarea măsurilor adecvate pentru a evita contaminarea și pierderea statutului ecologic, esența acesteia fiind puritatea metodei de cultivare și a rezultatului.

Trebuie respectat principiul conform căruia fiecare agricultor este liber să exercite inițiativă economică, care include nu numai libertatea de a alege

sistemul de producție cel mai viabil din punct de vedere economic, ci și necesitatea de a păstra separat culturile pe care alege să le producă pentru a evita contaminarea reciprocă.

În același timp, alegerea consumatorului trebuie, de asemenea, protejată în ceea ce privește produsul achiziționat, a cărui integritate trebuie menținută nu numai atunci când este introdus pe piață, ci și în faza anterioară de cultivare, prin asigurarea trasabilității și a absenței contaminării în sistemele de producție agro-culturală.

Legea Republicii Moldova nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic expres interzice cultivarea în scop comercial a soiurilor de plante modificate genetic pentru o perioadă de 20 de ani de la data adoptării legii menționate.

Cu toate acestea contaminarea semințelor utilizate în agricultura convențională și organică nu poate fi exclusă, luând în considerare faptul că, de exemplu în România, până în anul 2007 a fost permisă cultivarea soiului modificat genetic, iar până în prezent, pe suprafețe limitate se cultivă porumbul modificat genetic.

Această situație impune adoptarea unor măsuri urgente și adecvate de ameliorare și dezvoltare a cadrului normativ secundar ce ține de domeniul securității biologice, inclusiv transpunerea în legislația națională a prevederilor legislației europene de ține de coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice.

3. Descrierea gradului de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene

Prezentul Regulament este elaborat în vederea executării prevederilor Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, Anexa XXIV-B „Lista legislației Uniunii care urmează a fi apropiată de către Republica Moldova”, Secțiunea 7 – Organisme modificate genetic și transpune Recomandarea Comisiei din 13 iulie 2010 privind orientările pentru elaborarea măsurilor naționale de coexistență pentru evitarea prezenței accidentale a OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice 2010/C 200/01 netic..

Comisia Europeană consideră că în Uniunea Europeană nu ar trebui exclusă nicio formă de agricultură, fie că este convențională, organică, modificată genetic. Fermierii sunt liberi să aleagă tipul de producție pe care îl preferă, fără a fi nevoiți să schimbe tiparele deja stabilite în zonă și fără a cheltui mai multe resurse.

Astăzi, normele Uniunii Europene privind culturile modificate genetic sunt foarte rigide; în special, înainte de a începe o cultură comercială a culturilor modificate genetic, este obligatoriu să obțineți o autorizație

specifică a Comisiei Europene (pe baza unei evaluări a riscurilor de siguranță efectuată de Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară), iar alimentele și furajele modificate genetic (pragul de 0,9%) trebuie să fie etichetate (pentru a informa consumatorii) și urmărite.

Coexistența este punctul slab al legislației europene în domeniu. Comisia Europeană definește termenul de coexistență ca fiind capacitatea fermierilor de a face o alegere practică între producția convențională, ecologică și modificată genetic (MG), cu respectarea obligațiilor legale de etichetare și/sau standarde de puritate. În termeni simpli, coexistența este o modalitate de a permite fermierilor să aleagă între cele trei sisteme agricole. Alegerea fermierilor de a cultiva culturi MG sau non-MG depinde nu numai de aspectele tehnice legate de câștigurile de productivitate și de beneficiile agronomice care se obțin în urma adoptării acestei tehnologii, ci și de preferințele consumatorilor. În special în Europa, consumatorii continuă să fie îngrijorați de potențialele implicații negative ale producției pe scară largă a culturilor modificate genetic pentru mediu și siguranța alimentară. În conformitate cu Directiva 2001/18/CE (articolul 26 bis), statele membre pot organiza măsuri pentru a evita prezența accidentală a OMG-urilor în alte produse nemodificate genetic.

Pentru a ajuta statele membre să organizeze măsuri naționale de coexistență, Comisia Europeană a adoptat Recomandarea 2010/C200/01) privind liniile directoare pentru dezvoltarea strategiilor și bunelor practici naționale pentru a asigura coexistența culturilor modificate genetic cu agricultura convențională și ecologică. Actul stabilește că abordările privind coexistența trebuie dezvoltate într-un mod transparent, bazat pe orientări tehnice și în cooperare cu toate părțile interesate implicate. Orientările se bazează pe experiențe cu practicile existente de segregare și, în același timp, asigură un echilibru echitabil între interesele fermierilor de toate tipurile de producție. În plus, ei afirmă că măsurile de management pentru asigurarea coexistenței ar trebui să fie eficiente și rentabile, fără a depăși ceea ce este necesar pentru a respecta pragurile UE pentru etichetarea OMG-urilor. Astăzi se acceptă că izolarea totală a materialului MG, cu siguranță odată ce biotehnologia agricolă este răspândită în UE, este imposibilă; coexistența se concentrează pe practicile folosite pentru a reduce prezența accidentală a MG. Implementarea măsurilor de conviețuire este un proces complex datorită diversității pe teren, agricultură și condiții naturale care se extind în Europa.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Regulamentul stabilește cerințele pentru cultivarea, îngrijirea, recoltarea, depozitarea și transportul culturilor modificate genetic pentru a preveni introducerea OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice și pentru a asigura răspunderea pentru contaminarea cu OMG-uri.

Regulamentul reglementează posibilitatea producătorilor de a cultiva culturile modificate genetic, asigurând protecția culturilor convenționale și ecologice împotriva introducerii OMG-urilor.

Măsurile de coexistență prevăzute de legislația națională și regulile de bună practică includ registrul privind eliberarea de OMG-uri, obligațiile fermierilor de OMG-uri de a informa vecinii cu privire la cultivarea planificată, obligația de a informa autoritățile și participarea publicului, obligația de a informa persoana vătămată, precum și obligația de a informa vecinul înainte de a demara procesul de cultivare a plantelor modificate genetic, regulile de distanță pentru plantare precum culturile OMG și non-OMG și răspunderea pentru contaminarea culturilor vecine.

În Jurnal de înregistrare, care urmează a fi menținut de producătorii de culturi modificate genetic urmează a fi incluse informații despre OMG-ul (denumirea și caracteristicile acestuia), proprietatea pe care va fi eliberat, perioada în care va fi cultivat și, dacă este cazul, numele persoanei care cultivă parcela de teren. Producătorul de culturi modificate genetic trebuie să înregistreze informațiile necesare înainte de cultivare.

Jurnalul va fi deschis publicului în ceea ce privește caracteristicile și terenul pe care va fi cultivat OMG-ul. Obligațiile suplimentare de informare prealabilă revin producătorului deoarece acesta este obligat să-și informeze vecinii despre cultivarea OMG-urilor cu cel puțin 3 luni înainte de cultivare.

În cazul în care producătorul respectă toate reglementările, dar culturile vecinului sunt totuși contaminate, acesta este răspunzător pentru daunele rezultate din contaminare, adică daunele pe care trebuie să le suporte vecinul deoarece trebuie să-și eticheteze culturile ca fiind pe bază de OMG sau nu le pot eticheta fără OMG.

5. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice nu are impact negativ asupra economiei statului, dar va crea facilități pentru producătorii autohtoni ai producției agricole tradiționale și ecologice, prin stabilirea mai multor reglementări la utilizarea organismelor modificate genetic.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul hotărârii de Guvern nominalizat vine întru executarea Planului Național de Acțiuni pentru Aderarea la Uniunea Europeană pentru anii 2023-2027 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.829/2023. Proiectul transpune Recomandarea Comisiei din 13 iulie 2010 privind orientările pentru elaborarea măsurilor naționale de coexistență pentru evitarea prezenței accidentale a OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice (2010/C 200/01).

Proiectul este elaborat în temeiul prevederilor art.27 alin (2) din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic (publicat: 05-07-2022 în Monitorul Oficial Nr. 208-216 art. 379) care transpune Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul cu referire la inițierea elaborării proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturile tradiționale și ecologice a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Mediului în data de 06.03.2024 la următoarea adresă:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-cu-referire-la-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-coexistenta-culturilor-modificate-genetic-cu-culturile-traditionale-si-ecologice/12153>

Anunțul privind consultarea publică a Analizei Impactului de Reglementare a proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice în data de 27.03.2024 a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Mediului la următoare adresă:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-publica-a-analizei-impactului-de-reglementare-la-1-proiectul-hotararii-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-coexistenta-culturilor-modificate-genetic-cu-culturi-conventionale-si-ecologice-2-proiectul-hotararii-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-deplasarile-transfrontaliere-ale-organismelor-modificate-genetic-3-proiectul-hotararii-guvernului-de-punere-in-aplicare-a-legii-nr-1522022-cu-privire-la-reglementarea-si-controlul-organismelor-modificate-genetic/12270>

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție conform art. 35 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative de către Centrul Național Anticorupție.

Obiecțiile expuse în raportul Centrului Național Anticorupție au fost luate în considerare.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Prezentul proiect conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, prin urmare a fost supus expertizei de compatibilitate de Centrul de Armonizare a Legislației conform art. 36 din legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost supus expertizei juridice conform art. 37 din legea nr.100/2017 cu privire la actele normative fiind solicitată efectuarea expertizei de către Ministerul Justiției.

Obiecțiile expuse de Ministerul Justiției au fost luate în considerare.

11. Constatările expertizei grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător

În conformitate cu art. 34 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și în contextul Hotărârii Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, Analiza impactului de reglementare a fost examinată în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător în data de 14.05.2024.

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice a fost examinat și susținut de către Grupul de lucru în data de 13. 08.2024. Obiecțiile Grupului de lucru au fost luate în considerare.

Ministru

Sergiu LAZARENCO

ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE

la:

- proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice;
- proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind deplasările transfrontaliere ale organismelor modificate genetic;
- proiectul hotărârii Guvernului de punere în aplicare a Legii nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic.

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza Impactului de Reglementare la: - proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice, - proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea regulamentului privind deplasările transfrontaliere a organismelor modificate genetic, - proiectul hotărârii Guvernului de punere în aplicare a Legii nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic
Data:	27.03.2024
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Mediului
Subdiviziunea:	Direcția politici în domeniul conservării naturii și biosecurității
Persoana responsabilă și datele de contact:	Veronica Josu 022 204 574, veronica.josu@mediu.gov.md Sergiu Balacci 022 204 574, serghei.balacci@mediu.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<p>Analiza Impactului de Reglementare a fost elaborată în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, art. 13 (Analiza Impactului de Reglementare) din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019.</p> <p>Prin elaborarea și aprobarea proiectelor hotărârilor de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice și Regulamentului privind deplasările transfrontaliere a organismelor modificate genetic se preconizează diminuarea riscurilor pentru sănătatea umană, pentru sănătatea publică veterinară și pentru mediul ambiant, care pot apărea în procesul de desfășurare a activităților cu organisme modificate genetic (OMG), cu produse alimentare și furaje modificate genetic.</p> <p>Totodată, se va ajusta cadrul normativ ce ține de OMG prin completarea acestuia cu mecanisme de implementare a Legii nr.152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic și Legii nr.394/2023 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic.</p>	

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Articolul 1 din Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea precizează că, în conformitate cu principiul precauției cuprins în Principiul 15 din Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea, obiectivul Protocolului este de a contribui la asigurarea unui nivel înalt de protecție în domeniul transferului, manipulării și utilizării în condiții de siguranță a organismelor modificate genetic obținute prin procedee de biotehnologie modernă care pot avea efecte negative asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice, luând, în considerare riscurile pentru sănătatea umană, animală și mediu. Protocolul prevede ca fiecare parte să ia măsurile corespunzătoare legale, administrative și de altă natură pentru a-și îndeplini obligațiile în conformitate cu Protocolul.

Republica Moldova, ca parte semnatară a acestuia, întru respectarea prevederilor Protocolului, a adoptat Legea nr.152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic și Legea nr.394/2023 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic. Astfel, prin adoptarea acestor acte normative s-a stabilit domeniul de aplicare ale politicii de stat în domeniul dat, obligațiile generale și sfera de acțiune care include: diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic în alte scopuri decât plasarea pe piață, inclusiv activitățile de cercetare; plasarea pe piață și mișcarea transfrontalieră a organismelor modificate genetic, ca produse în sine sau componente ale altor produse; a organismelor modificate genetic; procedurile pentru înregistrarea, supravegherea și etichetarea produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic.

Pentru asigurarea punerii în aplicare a legilor menționate se impune aprobarea unui șir de regulamente care ar asigura implementarea actelor normative naționale adoptate și concomitent ar asigura transpunerea în legislația națională a legislației europene referitoare la activitățile ce țin de utilizarea organismelor, produselor și furajelor modificate genetic.

Adoptarea regulamentelor preconizate urmează să asigure, în primul rând societatea civilă în privința faptului că, statul întreprinde toate măsurile în vederea asigurării eliminării riscurilor în procesul de utilizare a organismelor și produselor modificate genetic.

Al doilea grup, care va fi influențat de prevederile actelor preconizate spre elaborare, este reprezentat de agenții economici care operează cu produse OMG care, urmează să se conformeze noilor cerințe privind trasabilitatea și etichetarea produselor și furajelor modificate genetic.

Următorul grup este format de agenții economici activitatea cărora este legată de agricultura ecologică. deoarece prin interzicerea cultivării plantelor modificate genetic pe teritoriul țării va impune creșterea suprafețelor antrenate în agricultura ecologică și conservativă, fapt care va permite comercializarea producției la un preț mai înalt.

Un alt grup vulnerabil la intervențiile propuse este grupul format din crescătorii de animale, care actualmente asigură importul furajelor modificate genetic în scopul acoperirii necesității de proteină la nivel național și care, în termen restrâns, urmează să se conformeze noilor cerințe, luând în considerare noile competențe ale instituțiilor statului în domeniul vizat.

Consumatorii autohtoni sunt cei interesați în adoptarea unor prevederi suplimentare care ar asigura informația despre originea și calitatea produselor propuse pe piață.

Astfel, această stare impune adoptarea unor măsuri urgente și eficiente de ameliorare a situației create și de aprobare a cadrului normativ secundar ce ție de domeniul securității biologice privind OMG-urile, produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic.

Reieșind din cele expuse mai sus menționăm necesitatea elaborării proiectelor hotărârilor susmenționate.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

- Obligatoritatea elaborării cadrului normativ secundar în vederea asigurării executării prevederilor Legii nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic și Legii nr. 394/2023 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic.
- Obligatoritatea armonizării legislației naționale prin transpunerea prevederilor UE în legislația Republicii Moldova.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Modificarea genetică (MG), ingineria genetică sau tehnologia ADN-ului recombinant, aplicată pentru prima dată în anii 1970, este una dintre cele mai noi metode de a introduce trăsături noi la microorganisme, plante și animale. Spre deosebire de alte metode de îmbunătățire genetică, aplicarea acestei tehnologii este strict reglementată.

Reglementarea este condiționată de caracterul controversat al tehnologiei în cauză. Criticii tehnologiei MG includ grupuri de consumatori și de sănătate, importatori de cereale din țările Uniunii Europene, fermieri ecologici, ecologiști, oameni de știință preocupați, eticieni, grupuri pentru drepturile religioase, grupuri de susținere a alimentelor, unii politicieni și protecționiști comerciali.

Unele dintre temerile specifice exprimate de oponenții tehnologiei MG includ modificarea calității nutriționale a alimentelor, toxicitatea potențială, rezistența posibilă la antibiotice din culturile modificate genetic, alergenitatea potențială și carcinogenitatea din consumul de alimente modificate genetic.

În plus, unele preocupări mai generale includ poluarea mediului, transferul neintenționat de gene către plantele sălbatice, posibila creare de noi viruși și toxine, acces limitat la semințe din cauza brevetării plantelor alimentare modificate genetic, amenințare la adresa diversității genetice a culturilor, preocupări religioase, culturale și etice, precum și frica de necunoscut.

Susținătorii tehnologiei modificărilor genetice includ industrii private, cercetători, unii consumatori, fermieri și agenții de reglementare.

Beneficiile prezentate de susținătorii tehnologiei MG includ îmbunătățirea duratei de păstrare a fructelor și legumelor și a calității organoleptice, îmbunătățirea calității nutriționale și a beneficiilor pentru sănătate în alimente, conținutul îmbunătățit de proteine și carbohidrați al alimentelor, îmbunătățirea calității grăsimilor, îmbunătățirea calității și cantității de carne, lapte și animale. Alte beneficii potențiale sunt: utilizarea animalelor modificate genetic pentru a crește organe pentru transplant la oameni, creșterea randamentului culturilor, îmbunătățirea agriculturii prin reproducerea culturilor rezistente la insecte, dăunători, boli și intemperii și culturi tolerante la erbicide, utilizarea plantelor modificate genetic ca biofabrici, pentru a produce materii prime pentru utilizări industriale, utilizarea organismelor modificate genetic în fabricarea medicamentelor, în reciclarea și/sau eliminarea deșeurilor industriale toxice

Legislația UE privind OMG-urile este în vigoare de la începutul anilor 1990. UE a introdus o legislație specifică privind OMG-urile pentru a proteja sănătatea cetățenilor săi și mediul, creând în același timp o piață unificată pentru biotehnologie. Directiva 2001/18 privind eliberarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic este o directivă „orizontală”, care reglementează diseminarea experimentală și introducerea pe piață a organismelor modificate genetic. Regulamentul 1829/2003 privind alimentele și hrana pentru animale modificate genetic reglementează introducerea pe piață a produselor alimentare și furajere care conțin sau constau în OMG-uri și prevede, de asemenea, etichetarea acestor produse către consumatorul final. Regulamentul 1830/2003 privind trasabilitatea și etichetarea OMG-urilor și trasabilitatea produselor alimentare și furajere din OMG-uri introduce un sistem armonizat al UE de urmărire și etichetare a OMG-urilor și de urmărire a produselor alimentare și furajere produse din OMG-uri.

Concomitent, Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului și

Regulamentul (CE) nr. 1829/2003 al Parlamentului European și al Consiliului stabilesc un cadru juridic cuprinzător pentru autorizarea organismelor modificate genetic, care este în totalitate aplicabil OMG-urilor care urmează a fi utilizate în scopul cultivării în Uniune ca semințe sau alt material săditor („OMG-uri pentru cultivare”). În temeiul acestui cadru juridic, OMG-urile pentru cultivare fac obiectul unei evaluări individuale a riscurilor înainte de a fi autorizate pentru a fi introduse pe piața Uniunii în conformitate cu anexa II la Directiva 2001/18/CE, ținându-se seama de efectele directe, indirecte, imediate și întârziate, precum și de efectele cumulate pe termen lung asupra sănătății omului și asupra mediului. Această evaluare a riscurilor oferă recomandări științifice care contribuie la procesul decizional și este urmată de o decizie privind gestionarea riscurilor. Scopul acestei proceduri de autorizare este de a garanta un nivel înalt de protecție a vieții și sănătății umane, a sănătății și bunăstării animale, a intereselor de mediu și ale consumatorilor, asigurând în același timp funcționarea eficientă a pieței interne.

Cultivarea culturilor modificate genetic alături de culturile convenționale și ecologice este un subiect extrem de contestat. Fluxurile de produse modificate genetic și non-modificate genetic la nivelul fermelor permit amestecarea în mai multe etape ale procesului de cultivare. Exemplele includ amestecarea accidentală între semințele non-GM și GM, deriva polenului în timpul cultivării, amestecarea accidentală în timpul recoltării și după recoltare. Pentru a minimiza amestecarea accidentală, pot fi luate măsuri suplimentare în timpul tuturor etapelor de cultivare. Aceste măsuri variază de la depozitarea separată a semințelor și a recoltei până la aplicarea distanțelor minime între câmpurile modificate genetic și cele nemodificate genetic ale aceleiași culturi și de la curățarea utilajelor între recolte până la o întârziere în însămânțarea culturilor modificate genetic pentru a asigura înflorirea asincronă. Atât în Uniunea Europeană cât și în țara noastră, libertatea de alegere între culturile modificate genetic și cele convenționale sau ecologice, atât pentru producători, cât și pentru consumatori, ar trebui să fie asigurată prin măsuri de coexistență.

Prezența accidentală a materialului nedorit poate apărea dintr-o varietate de motive. Printre acestea se numără impuritățile din semințe, polenizarea încrucișată, voluntarii (plante auto-însămânțate derivate din semințe dintr-o cultură anterioară) și pot fi legate de echipamentele și practicile de plantare a semințelor, de practicile de recoltare și depozitare în cadrul exploatației, de transportul, depozitarea și prelucrarea după poarta fermei.

Cultivarea culturilor modificate genetic trebuie reglementată astfel încât diferitele sisteme agricole să poată exista unul lângă altul într-o manieră durabilă. Pentru gestionarea riscului economic pentru fermierii nemodificați genetic, cadrul de coexistență al Uniunii Europene (UE) adoptă un model de puritate cantitativă. În acest cadru, măsurile de segregare preventivă asigură faptul că orice „prezență accidentală” a materialului modificat genetic respectă pragul de toleranță stabilit. Marjele pentru amestecarea organismelor modificate genetic (OMG) în produsele nemodificate genetic sunt în conformitate cu cerințele pieței.

Odată ce un OMG este autorizat în scopul cultivării în conformitate cu cadrul juridic al Uniunii privind OMG-urile și este conform, în ceea ce privește soiul care urmează să fie introdus pe piață, cu cerințele privind comercializarea semințelor și a materialului săditor, statele membre nu au dreptul să interzică, să restricționeze sau să împiedice libera sa circulație pe teritoriul acestora, cu excepția condițiilor definite în dreptul Uniunii. Experiența a arătat că cultivarea OMG-urilor este abordată în mod aprofundat la nivelul statelor membre. Cu toate acestea, cultivarea poate necesita o mai mare flexibilitate în anumite situații, deoarece este un aspect cu puternice caracteristici naționale, regionale sau locale, dată fiind legătura sa cu utilizarea terenurilor, cu structurile agricole locale și cu protecția sau menținerea habitatelor, a ecosistemelor și a peisajelor. În conformitate cu articolul 2 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, statele membre au dreptul de a adopta acte juridice obligatorii care să restricționeze sau să interzică cultivarea de OMG-uri pe teritoriul lor după ce OMG-urile respective au fost autorizate pentru a fi introduse pe piața Uniunii.

Acordarea acestei posibilități statelor membre este de natură să îmbunătățească

procesul de autorizare a OMG-urilor și, în același timp, să asigure libertatea de alegere a consumatorilor, a agricultorilor și a operatorilor, oferindu-se în același timp o mai mare claritate părților interesate afectate în ceea ce privește cultivarea OMG-urilor.

Pentru a garanta faptul că cultivarea OMG-urilor nu are drept consecință prezența accidentală a OMG-urilor în alte produse și respectând principiul subsidiarității, trebuie să se acorde o atenție deosebită prevenirii unei posibile contaminări transfrontaliere dintr-un stat membru în care cultivarea OMG-urilor este permisă într-un stat membru învecinat în care aceasta este interzisă, cu excepția cazului în care statele membre respective convin asupra faptului că acest lucru nu este necesar datorită existenței unor condiții geografice specifice.

Recomandarea Comisiei din 13 iulie 2010 (1) oferă orientări pentru elaborarea măsurilor de coexistență, inclusiv în zonele de frontieră. Această recomandare încurajează statele să coopereze între ele în vederea punerii în aplicare a unor măsuri adecvate la frontierele dintre statele membre pentru a evita consecințele unei contaminări transfrontaliere accidentale.

Este important să se organizeze supravegherea și controlul deplasărilor transfrontaliere de OMG-uri pentru a contribui la asigurarea conservării și a utilizării durabile a diversității biologice, având, de asemenea, în vedere riscurile pentru sănătatea umană, astfel încât cetățenii să aibă posibilitatea de a face alegeri în mod liber și în cunoștință de cauză în privința OMG-urilor.

Pentru a reacționa eficient la deplasările transfrontaliere neintenționate de OMG-uri care ar putea avea un efect negativ semnificativ asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice, luând în considerare riscurile pentru sănătatea umană, de îndată ce se constată apariția unui eveniment care intră în jurisdicția sa și care provoacă o emisie care ar putea duce la o deplasare transfrontalieră neintenționată a unui OMG care ar putea să aibă astfel de efecte, țara vizată trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru a informa publicul și pentru a informa fără întârziere Comisia națională pentru Securitate Biologică, toate celelalte state, alte state afectate sau care ar putea fi afectate, Centrul de schimb de informații privind biosiguranța (CSIB) și, după caz, organizațiile internaționale relevante. De asemenea, statul membru în cauză ar trebui să consulte fără întârziere statele afectate sau care ar putea fi afectate pentru a le da posibilitatea să stabilească metodele corecte de reacție și să întreprindă acțiunile necesare.

Republica Moldova susține procesul prin elaborarea corespunzătoare de norme și proceduri naționale în domeniul răspunderii și al reparării daunelor provocate de deplasările transfrontaliere de OMG-uri. De asemenea, Republica Moldova susține elaborarea ulterioară și aplicarea formatelor comune pentru documentația de însoțire privind identificarea de OMG-uri care se desfășoară în conformitate cu articolul 18 din protocol.

Pentru a reacționa eficient la deplasările transfrontaliere neintenționate de OMG-uri care ar putea avea un efect negativ semnificativ asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice, luând în considerare riscurile pentru sănătatea umană, de îndată ce se constată apariția unui eveniment care intră în jurisdicția sa și care provoacă o emisie care ar putea duce la o deplasare transfrontalieră neintenționată a unui OMG care ar putea să aibă astfel de efecte, Republica Moldova ar trebui să ia măsurile necesare pentru a informa publicul și pentru a informa fără întârziere alte state afectate sau care ar putea fi afectate, Centrul de schimb de informații privind biosiguranța (CSIB) și, după caz, organizațiile internaționale relevante. De asemenea, Republica Moldova trebuie să consulte fără întârziere statele afectate sau care ar putea fi afectate pentru a le da posibilitatea să stabilească metodele corecte de reacție și să întreprindă acțiunile necesare. Pentru a contribui la dezvoltarea CSIB, Republica Moldova trebuie să asigure și să comunice toate informațiile relevante către CSIB și să efectueze un proces de monitorizare și de raportare cu privire la punerea în aplicare a protocolului. Totodată, Republica Moldova trebuie să stabilească norme privind sancțiunile aplicabile în cazurile de încălcare a dispozițiilor legale și să se asigure că acestea sunt puse în aplicare. Sancțiunile menționate trebuie să fie eficiente, proporționale și cu efect de

descurajare.

La analiza „pe total” a situației actuale privind OMG-urile în Republica Moldova se notează un șir de lacune, care fac, practic, imposibilă activitatea de autorizare și monitorizare a activităților cu OMG-urilor de către autoritățile competente din Republica Moldova. Unele dintre aceste impedimente sunt:

– insuficiența cadrului legislativ pentru asigurarea securității biologice;

lipsa de instrumente eficiente pentru prevenirea, detectarea și constatarea practicilor de utilizare pe teritoriul republicii a organismelor modificate genetic;

ineficiența controlului de stat realizat asupra operațiunilor de obținere, testare, producere, utilizare și comercializare a organismelor modificate genetic;

În cazul lipsei unei intervenții la nivel național, se va menține o gestionare incorectă a organismelor modificate genetic, produselor alimentare și furajelor modificate genetic, majorând potențialele pericole și riscuri pe care acestea le prezintă în raport cu mediul, sănătatea populației și sănătatea animală. Totodată, lipsa sau insuficiența reglementărilor privind activitățile cu OMG-uri ridică bariere pentru un monitoring adecvat și împiedică supravegherea la nivel național și transfrontalier efectivă.

Această situație impune adoptarea unor măsuri urgente de ameliorare și dezvoltare a cadrului legislativ și normativ ce țin de domeniul securității biologice. Prin urmare, aprobarea proiectelor nominalizate va contribui semnificativ:

la elaborarea Formulelor care vor fi utilizate pentru întocmirea sintezei dosarului care însoțește notificarea adresată autorității naționale competente privind introducerea pe piață a unui OMG sau a unei combinații de OMG-uri ca atare sau în produse și a plantelor superioare modificate genetic;

la elaborarea Registrului pentru înregistrarea informațiilor privind modificările genetice ale OMG-urilor;

la elaborarea Formularului de prezentare a rezultatelor monitorizării pentru cultivarea de OMG.

Astfel, soluționarea acestor probleme va contribui la eliminarea impedimentelor întâlnite în procesul de activitate cu OMG-uri și la armonizarea legislației naționale la cea europeană.

Urmare a celor expuse Republica Moldova urmează a-și elabora și aproba cadrul normativ național care ar stabili un sistem de notificare și informare pentru mișcările transfrontaliere ale organismelor modificate genetic (OMG), un sistem de coexistență în cazul unei eventuale derogări de la prevederile Legii nr. 152/ cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic și de a contribui la asigurarea unui nivel adecvat de protecție în domeniul transferului în siguranță, manipularea și utilizarea OMG-urilor care pot avea efecte adverse asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul legal general pentru reglementarea activităților legate de OMG actualmente este asigurat de Legea nr.755/2001 privind securitatea biologică, care urmează a fi abrogată odată cu intrarea în vigoare la 15 iulie a Legii nr. 152/2022 nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic

Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic și Legea nr. 394/2023 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic

stabilesc domeniul de aplicare de bază ale politicii de stat în domeniul dat, obligațiile generale și sfera de acțiune care include: diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic în alte scopuri decât plasarea pe piață, inclusiv activitățile de cercetare; plasarea pe piață și mișcarea transfrontalieră a organismelor modificate genetic, ca produse în sine sau componente ale altor produse; a organismelor modificate genetic; procedurile pentru înregistrarea, supravegherea și etichetarea produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic.

Este imperios necesar elaborarea și aprobarea cadrului normativ secundar care va asigura punerea în aplicare a prevederilor legilor menționate supra, care ar urma să înlăture:

– lipsa unor instrumente eficiente pentru notificarea prealabilă cu privire la intenția de a introduce pe piață un OMG sau o combinație de astfel de organisme, produse alimentare și furaje modificate genetic;

– lipsa cerințelor de prezentare a rezultatelor diseminării deliberate în mediu a plantelor superioare modificate genetic în alte scopuri decât introducerea pe piață;

– lipsa normelor privind deplasările transfrontaliere de OMG pentru uz alimentar, de produse alimentare și furaje modificate genetic sau produse care conțin/constau din organisme modificate genetic;

– lipsa normelor de funcționare a registrelor pentru înregistrarea informațiilor privind modificările genetice ale OMG;

– lipsa cerințelor privind elaborarea măsurilor de coexistență pentru evitarea prezenței accidentale a OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice;

– lipsa modelului notificărilor pentru toate cazurile de introducere a OMG;

– lipsa actualizării Componentei nominale și Regulamentul Comisiei naționale pentru securitatea biologică.

Astfel, această situație impune adoptarea unor măsuri urgente și eficiente de ameliorare și dezvoltare a cadrului normativ secundar ce ține de domeniul securității biologice privind OMG-urile, produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivele prezentelor hotărâri se referă la:

Respectarea angajamentelor naționale asumate prin semnarea Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică (semnată la 5 iunie 1992 la Rio de Janeiro), adoptat la Montreal la 29 ianuarie 2000.

Respectarea angajamentelor prevăzute de Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, ratificat prin Legea nr.112/2014.

Protejarea sănătății umane, sănătății animale și a mediului prin interzicerea cultivării OMG și reglementarea introducerii pe piață a produselor alimentare și furajelor modificate genetic.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea 0-a nu face nimic presupune a nu interveni în dezvoltarea cadrului normativ ceea ce va permite, în continuare, gestionarea incorectă a OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor modificate genetic provocând în continuare efecte negative asupra mediului înconjurător, sănătății umane și animale.

Totodată, lipsa cadrului de reglementare în acest domeniu va admite posibilitatea de plasare pe piață și utilizare a OMG-urilor, încălcând prevederile Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică (semnată la 5 iunie 1992 la Rio de Janeiro), adoptat la Montreal la 29 ianuarie 2000. De asemenea, va demonstra neîndeplinirea în măsură deplină a angajamentelor asumate de către Republica Moldova față de Protocol, dar și față de condiționalitățile UE.

Prin urmare, opțiunea 0 nu este o opțiune viabilă, deoarece elaborarea proiectelor de decizie își propune eficientizarea reglementării aspectelor ce țin de gestionarea OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor modificate genetic. Având în vedere cele menționate și posibilele consecințe în cazul în care nici o acțiune nu va fi întreprinsă, opțiunea „A nu face nimic” - nu este relevantă.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

După cum s-a menționat pe parcursul documentului, principalele prevederi ale proiectelor de acte normative elaborate, constau în transpunerea dispozițiilor de bază ale unor acte ale UE, privind:

- formularul de sinteză a notificării privind introducerea pe piață a organismelor modificate genetic ca atare sau în produse;
- formularul de rezumat al notificării privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, în alte scopuri decât introducerea pe piață;
- formularul pentru prezentarea rezultatelor diseminării deliberate în mediu a plantelor superioare modificate genetic în alte scopuri decât introducerea pe piață;
- registrul pentru înregistrarea informațiilor privind modificările genetice ale OMG;
- formularul standard de raportare pentru prezentarea rezultatelor monitorizării privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, ca produse sau ca și componente ale produselor, în vederea introducerii pe piață;
- regulamentul privind deplasările transfrontaliere a organismelor modificate genetic;
- regulamentul privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturile tradiționale și ecologice.

Scopul politicii statului în domeniul gestionării OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor modificate genetic este de a:

a) reduce și de a elimina impactul negativ al acestora asupra mediului înconjurător, sănătății populației și animalelor, prin dezvoltarea unui sistem integrat de gestionare a OMG, eficient din punct de vedere tehnic, economic, social și ecologic,

b) implementa tratatele internaționale de reglementare a OMG la care Republica Moldova este parte.

Totodată, proiectele de decizie vin întru completarea cadrului normativ pe aspectele ce țin de gestionarea OMG-urilor. În acest sens, prezentele proiecte de hotărâre aproximează cadrul legal național cu cel al Uniunii Europene, și transpune:

- ❖ Regulamentul (CE) nr. 1946/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 iulie 2003 privind deplasările transfrontaliere de organisme modificate genetic.
- ❖ Decizia Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire, în temeiul Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a formularului de sinteză a notificării privind introducerea pe piață a organismelor modificate genetic ca atare sau în produse,
- ❖ Decizia Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire, în conformitate cu Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a rezumatului notificării privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, în alte scopuri decât introducerea pe piață. (2003/701).
- ❖ Decizia Comisiei din 29 septembrie 2003 de instituire, în temeiul Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a unui formular pentru prezentarea rezultatelor diseminării deliberate în mediu a plantelor superioare modificate genetic în alte scopuri decât introducerea pe piață
- ❖ Decizia Comisiei din 23 februarie 2004 de stabilire a normelor de funcționare a registrelor pentru înregistrarea informațiilor privind modificările genetice ale OMG,

prevăzute de Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului, notificată cu numărul (2004/540).

- ❖ Decizia Comisiei din 13 octombrie 2009 de stabilire a formularelor standard de raportare pentru prezentarea rezultatelor monitorizării privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, ca produse sau ca și componente ale produselor, în vederea introducerii pe piață, în temeiul Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului. (2009/7680).
- ❖ Recomandarea Comisiei din 13 iulie 2010 privind orientările pentru elaborarea măsurilor naționale de coexistență pentru evitarea prezenței accidentale a OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice (2010/C 200/01).

care reprezintă unul din mecanismele de implementare a protocolului de la Cartagena la nivelul UE.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Nu există opțiuni alternative

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Opțiunea 0 "a nu face nimic" prevede de **a nu interveni la completarea normei primare** prin elaborarea cadrului secundar.

Dezavantajele stării actuale:

Urmare analizei efectuate, dintre efectele negative ale stării actuale putem evidenția:

- 1) Poluarea mediului cu OMG, punerea necontrolată pe piață a produselor alimentare și furaje modificate genetic ceea ce, în timp, implică consecințe grave asupra mediului, sănătății populației și a animalelor;
- 2) Lipsa reglementărilor ce vizează gestionarea OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor modificate genetic.

Efecte pozitive - Nu există efecte pozitive prin continuarea stării actuale.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Proiectele propuse presupun următoarele impacturi pozitive majore:

Beneficii asupra sănătății publice, animale și mediului:

- Reducerea/eliminarea riscului asociat cu gestionarea incorectă a OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor modificate genetic asupra sănătății populației, animalelor și mediului.

- Asigurarea dezvoltării durabile a sectorului prin introducerea de măsuri și linii directoare pentru gestionarea OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor modificate genetic.

- Excluderea diseminării nedeliberate a OMG-urilor în mediul înconjurător;

- Asigurarea informării tuturor grupurilor de interese despre efectele produselor agroalimentare care conțin de OMG-uri;

- Prevenirea unor posibile catastrofe la nivelul mediului înconjurător, și a celui din domeniul sănătății umane și animale;

- Conservarea biodiversității și păstrarea echilibrului ecologic;

- Protecția florei și faunei sălbatice de invaziile speciilor modificate genetic;

- Prevenirea activităților neautorizate cu OMG-uri, produse alimentare și furaje modificate genetic;

Beneficii socio-economice:

- Desfășurarea activităților de întreprinzător în baza unor reglementări clare cu privire la controlul plasării pe piață și utilizării OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor

modificate genetic.

- Stimularea agenților economici în dezvoltarea afacerilor prietenoase mediului;
- Asigurarea dezvoltării agriculturii convenționale și ecologice durabile.

Beneficii pentru factorii de decizie:

- Promovarea unei politici orientate spre atingerea „obiectivului de gestionare integrată a OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor modificate genetic” setat în documentele de politici prioritare ale țării.

- Respectarea prevederilor Acordului de Asociere RM-UE, dar și a angajamentelor asumate ca și țară parte la Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică (semnată la 5 iunie 1992 la Rio de Janeiro), adoptat la Montreal la 29 ianuarie 2000.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Pentru obținerea 0 „a nu face nimic”

- poluarea mediului înconjurător;
- impactul asupra diversității biologice;
- agravarea stării sănătății populației;
- posibilitatea, importului, plasării necontrolate pe piață a OMG, produselor alimentare și furajelor modificate genetic;

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizate în acesta

- Persistă riscul unui monitoring inadecvat al produselor modificate genetic, produselor alimentare și furajelor modificate genetic;
- Persistă riscul că unii agenți economici, conștient sau inconștient, ar putea cultiva plante modificate genetic,
- Persistă riscul polenizării plantelor nemodificate genetic cu polenul celor modificate genetic în cazul nerespectării unor zone buffer de siguranță și a cerințelor de coexistență a culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice.
- Persistă riscul completării eronate a formularelor pentru prezentarea rezultatelor diseminării deliberate în mediu a OMG

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sânt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Nu există impact distorsionat

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Urmare a realizării AIR, se propune selectarea opțiunii I.

Prin opțiunea selectată se va asigura atingerea obiectivului de gestionare durabilă a OMG, produselor alimentare și furajelor modificate genetic, respectând angajamentele asumate, atât în cadrul tratatului internațional la care RM este parte, cât și Acordul de Asociere a RM cu UE. Drept urmare, pe termen lung se va reduce riscul asociat cu gestionarea incorectă a OMG, produselor alimentare și furajelor modificate genetic asupra mediului, sănătății populației și animalelor, asigurând dezvoltarea durabilă a sectorului industrial și agricol prin gestionarea corespunzătoare a acestora.

În particular elaborarea și aprobarea proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice; proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea regulamentului privind deplasările transfrontaliere ale organismelor modificate genetic; și proiectului hotărârii Guvernului va asigura punerea în aplicare a Legii nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic în vederea:

- Asigurării libertății de alegere a agricultorilor, a consumatorilor și operatorilor, facilitând în consecință buna funcționare a pieței interne, fără a afecta evaluarea riscurilor prevăzută pentru autorizarea OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor modificate genetic;
- clarificării responsabilităților care revin tuturor factorilor implicați în domeniul OMG-urilor, produselor alimentare și furajelor modificate genetic;
- asigurării unui control adecvat în cazul tranzacțiilor și deplasărilor frontaliere cu organisme modificate genetic, produse alimentare și furaje modificate genetic;
- evidenței stricte a OMG-urilor, produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic pasibile pentru introducerea pe piață;
- îmbunătățirii sustenabilității ecosistemelor naturale și agricole și protecția acestora;
- menținerii biodiversității autohtone.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sânt necesare

Implementarea proiectului de hotărâre se va iniția odată cu intrarea în vigoare a acesteia,.

Pentru implementarea acestui proiect nu vor fi necesare resurse financiare și nici schimbări instituționale, ci asigurarea unui nivel înalt de protecție în domeniul transferului, manipulării și utilizării în condiții de siguranță a organismelor modificate genetic Implementării prevederilor proiectului de hotărâre urmează a fi asigurată de Ministerul Mediului, Agenția de Mediu, Agenția pentru Siguranța Alimentelor și Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

Odată cu aprobarea proiectului, Ministerul Mediului va publica un comunicat pe pagina web oficială a ministerului, cât și va aduce la cunoștința agenților economici interesați informație despre actul aprobat.

Actul normativ va fi publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Opțiunile propuse vor fi monitorizate prin evidența notificărilor înaintate pentru examinare, autorizațiile eliberate, controalele efectuate de Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția pentru Siguranța Alimentelor, rapoartelor deținătorilor de autorizații și după caz a sesizărilor Serviciului Vamal.

Monitorizarea se va efectua în baza următorilor indicatori de performanță:
Scăderea numărului cazurilor de toxicitate alimentară în rândul consumatorilor;

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impacturile estimate se vor resimți odată cu intrarea în vigoare a actelor promovate

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți interesate în intervenția dată sunt:

Cetățenii

Agenții economici

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare,

Ministerul Sănătății,

Ministerul Muncii și Protecției Sociale,
Agenția de Mediu,
Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor,
Agenția Națională pentru Sănătate Publică,
Inspectoratul pentru Protecția Mediului,
Universitatea Tehnică a Moldovei,
Universitatea de Stat din Moldova,
Institutul Stiintifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară,
Colegiul Medicilor Veterinari din Moldova,
ONG-rile de mediu,

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Pe pagina WEB oficială a Ministerului Mediului au fost plasate anunțurile privind inițierea procesului de elaborare pentru:

- proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice,

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-cu-referire-la-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-coexistenta-culturilor-modificate-genetic-cu-culturile-traditionale-si-ecologice/12153>

- proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea regulamentului privind deplasările transfrontaliere ale organismelor modificate genetic,

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-cu-privire-la-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-deplasările-transfrontaliere-a-organismelor-modificate-genetic/12152>

- proiectul hotărârii Guvernului de punere în aplicare a Legii nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic,

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-de-punere-in-aplicare-a-legii-nr-1522022-cu-privire-la-reglementarea-si-controlul-organismelor-modificate-genetic/12096>

În scopul inițierii consultărilor publice, anunțul privind inițierea elaborării Analizei Impactului de Reglementare a proiectelor HG susmenționate la data de 27.03.2024 a fost publicat pe pagina web a Ministerului Mediului la Transparența decizională/ Proiecte de documente. Acesta poate fi vizualizat accesând portalul

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-publica-a-analizei-impactului-de-reglementare-la-1-proiectul-hotararii-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-coexistenta-culturilor-modificate-genetic-cu-culturi-conventionale-si-ecologice-2-proiectul-hotararii-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-deplasările-transfrontaliere-ale-organismelor-modificate-genetic-3-proiectul-hotararii-guvernului-de-punere-in-aplicare-a-legii-nr-1522022-cu-privire-la-reglementarea-si-controlul-organismelor-modificate-genetic/12270>

Ulterior, proiectele vor fi supuse avizării și consultării publice conform art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, după aprobarea avizării proiectelor în ședința Secretarilor generali de stat, fiind expediate părților interesate și plasate pe pagina web a Ministerului Mediului: www.mediu.gov.md la directoriul Transparența decizională și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md

În acest sens, pentru asigurarea transparenței procesului decizional au fost respectate reglementări prevăzute de *Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, și *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018*

pentru aprobarea Regulamentului Guvernului.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

În AIR nu sunt expuse pozițiile entităților cointeresate deoarece până în prezent nu au parvenit nici o propunere sau obiecție din partea acestora.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alterativă 1 „a nu face nimic”	Opțiunea alterativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0	0	0
povara administrativă	0	0	0
fluxurile comerciale și investiționale	0	0	0
competitivitatea afacerilor	0	0	0
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0	0	0
concurența pe piață	0	0	0
activitatea de inovare și cercetare	0	0	0
veniturile și cheltuielile publice	0	0	0
cadrul instituțional al autorităților publice	+1	0	-1
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	+2	0	-1
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	+1	0	-1
situația social-economică în anumite regiuni	0	0	0
situația macroeconomică	0	0	0
alte aspecte economice	0	0	0
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0	0	0
nivelul de salarizare	0	0	0
condițiile și organizarea muncii	0	0	0
sănătatea și securitatea muncii	0	0	0
formarea profesională	0	0	0
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	0
nivelul veniturilor populației	0	0	0
nivelul sărăciei	0	0	0
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0	0	0
diversitatea culturală și lingvistică	0	0	0
partidele politice și organizațiile civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	+1	0	+1
modul sănătos de viață al populației	+2	0	+1
nivelul criminalității și securității publice	0	0	0
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	0
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	0

accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	0
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	+1	0	+1
nivelul și calitatea educației populației	0	0	0
conservarea patrimoniului cultural	0	0	0
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	0
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	0
discriminarea	0	0	0
alte aspecte sociale	0	0	0
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	0	0
calitatea aerului	0	0	0
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	0	0
biodiversitatea	+3	0	+1
flora	+3	0	+1
fauna	+3	0	+1
peisajele naturale	0	0	0
starea și resursele solului	+2	0	+1
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	0
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	+1	0	0
consumul și producția durabilă	+3	0	+1
intensitatea energetică	0	0	0
eficiența și performanța energetică	0	0	0
bunăstarea animalelor	+3	0	+1
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	+3	0	0
utilizarea terenurilor	0	0	0
alte aspecte de mediu	0	0	0
<p><i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i></p>			
Anexe			
Proiectul preliminar de act normativ			

TABELUL DIVERGENȚILOR

la proiectul Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice

Nr. d/o	Autorul propunerilor	Conținutul propunerii, obiecțiilor	Argumente
1.	<p>Aviz I. Ministerul Justiției (06.06.2024 nr. 04/2-5219)</p>	<p>La proiectul hotărârii Guvernului:</p> <p>1. Pct. 1 se va completa cu textul „(se anexează)”, or, anexa trebuie să aibă un temei-cadru în textul actului normativ (art. 49 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative).</p> <p>2. La pct. 4, cuvântul „publicării” va fi succedat de cuvintele „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.</p> <p>3. Potrivit art. 36 alin. (2) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, hotărârile se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii în aplicare a acestora și/sau care sunt responsabili de domeniile de activitate care intră parțial sau integral în obiectul de reglementare al actului contrasemnat. Potrivit Anexei nr. 1 la Regulament, formularul de notificare este adresat Ministerului Mediului și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, prin urmare, proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi contrasemnat și de ministrul agriculturii și industriei alimentare.</p> <p>La proiectul Regulamentului:</p> <p>1. În conformitate cu art. 31 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018, clauza de armonizare utilizează calificativul de apreciere a compatibilității „transpune” în cazul transpunerii integrale a prevederilor actului Uniunii Europene și asigurării implementării scopului, a obiectivelor actului Uniunii Europene, urmărindu-se punerea în aplicare eficientă a 1 normelor europene integrate. Ținând cont de prevederea legală enunțată, în clauza de armonizare, cuvântul „complet” se va exclude ca fiind excedent.</p>	<p>Se acceptă. Punctul 1 a fost completat.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă. Cuvântul „complet” a fost exclus</p>

	<p>2. La pct. 2 se face referință la autoritățile responsabile de gestionarea și controlul culturilor modificate genetic, iar potrivit pct. 4, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor este autoritatea statului abilitată cu competențe de control. Prin urmare, se va elucida acest aspect având în vedere și autoritățile indicate la Anexa nr. 1 la Regulament.</p> <p>3. La pct. 4:</p> <p>1) Propunem ca alineatul introductiv să fie reformulat după cum urmează: „4. În sensul prezentului Regulament se utilizează noțiunile definite în Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic, precum și următoarele noțiuni:”.</p> <p>2) Potrivit art. 51 alin. (6) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, alineatele sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Totodată, ținând cont de regulile de tehnică legislativă, se va indica mai întâi numărul articolului, ulterior numărul alineatului. Ținând cont de cele enunțate supra, la semnificația noțiunii „pragul minim”, textul „în alin. 3) și alin. 4) art. 26” se va substitui cu textul „art. 26 alin. (3) și (4)”.</p> <p>3) Noțiunea „autoritatea statului abilitată cu competențe de control” se va indica la un punct distinct, or, prin prevederea enunțată nu se definește un termen, dar se nominalizează autoritatea competentă.</p> <p>4. La pct. 5:</p> <p>1) Ținând cont de prevederile art. 5 alin. (4) din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic, la pct. 5, cuvintele „comercial a” vor fi succedate de cuvintele „soiurilor de” cu ajustarea ulterioară a textului.</p> <p>2) Având în vedere prevederile art. 51 alin. (6) din Legea nr. 100/2017, la pct. 5, textul „art. 5 alin. 4)” se va substitui cu textul „art. 5 alin. (4)”.</p> <p>5. La pct. 6:</p>	<p>Se acceptă. Anexa nr. 1 la Regulament a fost completată.</p> <p>Se acceptă . Alineatul introductiv a fost reformulat.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă. Completarea a fost operată.</p> <p>Se acceptă. Completarea a fost operată.</p>
--	--	--

	<p>1) Având în vedere prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 152/2022, la pct. 6, cuvântul „plantelor” va fi succedat de cuvântul „superioare”, iar cuvintele „de stat” vor fi succedate de cuvintele „în vecinătatea acestora”.</p> <p>2) Ținând cont de prevederile art. 51 alin. (6) din Legea nr. 100/2017, la pct. 6, textul „art. 5 alin. 3)” se va substitui cu textul „art. 5 alin. (3)”.</p> <p>6. La pct. 7, din sintagma „legislației în vigoare” se vor exclude cuvintele „în vigoare” ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative 2 reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment.</p> <p>7. La pct. 12:</p> <p>1) Dispozițiile de la pct. 12 sbp. 5) și 6) nu se integrează armonios în text, prin urmare, propunem ca subpunctele enunțate să înceapă cu cuvintele „să informeze” și „să obțină”.</p> <p>2) La sbp. 8), se va revizui textul „și pe câmpurile adiacente menționate în anexa nr. 5”, or, la anexa nr. 5 nu sunt menționate câmpurile adiacente.</p> <p>8. În conformitate cu art. 52 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte sau alineate. Subpunctele sunt însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză, și se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală. Subpunctul poate conține diviziuni însemnate succesiv, de regulă, cu litere latine mici urmate de o paranteză. Dacă diviziunile punctului nu sunt însemnate cu litere sau numere, alineatele se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală. Ținând cont de regula enunțată, la pct. 13 sbp. 2), diviziunile se vor însemna cu litere latine mici urmate de o paranteză.</p> <p>9. În Legea nr. 39/2008 privind protecția soiurilor de plante și în Hotărârea Guvernului nr. 773/2007 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante, este utilizată noțiunea „Comisia de Stat pentru</p>	<p>Se acceptă. Completarea a fost operată.</p> <p>Se acceptă. Substituirea a fost operată.</p> <p>Se acceptă. sintagma „legislației în vigoare” a fost exclusă.</p> <p>Se acceptă. Modificarea a fost operată</p> <p>Se acceptă. Cuvintele „<i>menționate în anexa nr. 5</i>” au fost excluse.</p> <p>Se acceptă. Rectificarea a fost operată.</p> <p>Se acceptă. Substituirea a fost operată.</p>
--	---	--

	<p>Testarea Soiurilor de Plante”. Totodată, menționăm că Legea nr. 915/1996 privind protecția soiurilor de plante, în care se făcea referință la Consiliul Național al Republicii Moldova pentru Soiurile de Plante a fost abrogată prin Legea nr. 39/2008. Prin urmare, la pct. 22, referința la „Consiliul Național pentru Soiurile de Plante” se va substitui cu referința la „Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante” (obiecție valabilă inclusiv pentru pct. 28 și 29).</p> <p>10. În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. Prin urmare, la pct. 31, abrevierea „UE” se va substitui cu cuvintele „Uniunii Europene”.</p> <p>11. Dispozițiile de la pct. 38, „în cazul în care pragul minim stabilit de legislația națională” și „prezența accidentală a OMG-urilor în alte culturi și/sau produse”, nu au legătură logică, prin urmare se vor ajusta corespunzător.</p> <p>12. Prevederea de la pct. 39 privind răspunderea pentru încălcarea cerințelor prezentului Regulament în conformitate cu prevederile legislației naționale urmează a fi exclus, având caracter declarativ și superfluu. Tragerea la răspundere 3 se va efectua în temeiul normelor materiale și de procedură, în funcție de tipul răspunderii.</p> <p>13. La pct. 40: 1) La sbp. 3), se va revizui referința la câmpurile agriculturii, or, Codul funciar nu operează cu noțiunea enunțată. 2) Dispozițiile de la sbp. 4) și 5) nu corelează cu dispoziția de la pct. 40 alineatul întâi, prin urmare, propunem ca prevederile enunțate să fie indicate la puncte distincte.</p> <p>14. La pct. 41: 1) Având în vedere prevederile art. 393 alin. (3) din Codul contravențional, la pct. 41, cuvintele „acte de inspecție” se vor substitui cu cuvintele „acte de constatare” (obiecție valabilă și la pct. 43). Totodată, considerăm că primul enunț de la pct. 41 urmează a fi exclus ca fiind superfluu. Enunțul al doilea urma fi indicat la un punct separat deoarece constituie o dispoziție distinctă. 2) În conformitate cu art. 461 alin. (1) și (3) din Codul contravențional, planul de remediere reprezintă o anexă la procesul-verbal cu privire la contravenție, în care agentul constator</p>	<p>Se acceptă. Substituirea a fost operată.</p> <p>Se acceptă. Substituirea a fost operată.</p> <p>Se acceptă. Pct. 39 a fost exclus.</p> <p>Se acceptă. sbp. 4) și 5) sunt indicate ca puncte distincte. (pct. 41 și pct. 42.</p> <p>Se acceptă., Cuvintele „<i>acte de inspecție</i>” au fost substituite cu cuvintele „<i>acte de constatare</i>”.</p>
--	--	---

	<p>stabilește, cu titlu de recomandare, măsuri de remediere și termenul realizării acestora în vederea conformării contravenientului cu cerințele legislației. În cazul întocmirii unui plan de remediere, nu se aplică sancțiuni contravenționale, inclusiv sancțiuni complementare, până la expirarea termenului de remediere. Ținând cont de prevederile legale enunțate, propunem substituirea cuvintelor „termenul de executare” cu cuvintele „termenul de remediere”, or, potrivit pct. 42 consecințele survin în cazul în care producătorul nu a remediat încălcările în termenul specificat de autoritățile de control.</p> <p>15. Mențiunea de la pct. 42, „autoritățile necesită distrugerea completă a culturilor” este ambiguă, prin urmare, se va revizui. În acest sens, propunem substituirea cuvintelor „autoritățile necesită” cu cuvintele „autoritățile dispun”.</p> <p>16. În conformitate cu art. 46 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, expunerea dispozițiilor de conținut este sistematizată într-o succesiune logică. Având în vedere prevederea legală enunțată, propunem ca la pct. 43 să se facă referință la cazurile în care producătorul nu a îndeplinit măsurile specificate la pct. 42. Totodată, remarcăm că, cuvântul „acestea” nu corespunde limbajului normativ, motiv pentru care, se va substitui cu referința la subiectul avut în vedere.</p> <p>17. La pct. 44: 1) Noțiunea „zona de izolare” se va revizui prin prisma pct. 4, care operează cu noțiunea „distanța de izolare” și „zona de refugiu”. 2) Noțiunea „raport de inspecție” se va revizui, deoarece Codul contravențional nu operează cu o asemenea noțiune. 4</p> <p>18. La pct. 45, este utilizată noțiunea „semănate”, iar la pct. 46 este utilizată noțiunea „însămânțate”, prin urmare, noțiunile se vor uniformiza.</p> <p>19. La Anexa nr. 1 la Regulament: 1) În conformitate cu art. 49 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, anexa trebuie să aibă un temei-cadru în textul actului normativ și să se refere exclusiv la obiectul determinat prin norma de trimitere. În acest sens, menționăm că anexa nr. 1 nu are un temei-cadru în Regulament, prin urmare, se va elucida acest aspect.</p>	<p>Se acceptă. Substituirea a fost acceptată</p> <p>Se acceptă. (V. pct. 43).</p> <p>Pct. 4 a fost completat cu noțiunea de „zonă de izolare”, dat fiind faptul că „zona de izolare” și „zona de refugiu” au semnificații diferite.</p> <p>Se acceptă. Noțiunile au fost uniformizate</p> <p>Se acceptă. Pct. 12 alin:2) a fost completat.</p>
--	--	--

		<p>2) Ținând cont de prevederile Codului civil, cuvântul „societății” va fi succedat de cuvântul „comerciale” (obiecție valabilă și la Anexa nr. 3 la Regulament).</p> <p>3) Potrivit art. 11 alin. (2) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, persoanei juridice i se atribuie, la înregistrare, un număr de identificare de stat (IDNO) ce atestă că persoana a fost înscrisă în Registrul de stat și a fost luată la evidență de către Serviciul Fiscal de Stat. În conformitate cu art. 33 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 220/2007, în Registrul de stat al persoanelor juridice se înscriu sediul (adresa poștală, telefon, fax, adresa electronică), inclusiv al sucursalelor. Având în vedere prevederile legale enunțate, textul „codul companiei, adresa sediului social” se vor substitui cu textul „IDNP, sediu” (obiecție valabilă și la Anexa nr. 3 la Regulament).</p> <p>4) Textul „(Titlul postului)” este ambiguu, prin urmare se va revizui prin prisma Codului civil și a Legii nr. 220/2007. Astfel, se va reține că potrivit art. 177 din Codul civil, persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator. Potrivit Legii nr. 220/2007, întreprinzător individual este persoana fizică cu capacitate de exercițiu deplină, care practică activitate de întreprinzător în nume și pe risc propriu, fără a constitui o persoană juridică, și este înregistrată în modul stabilit de lege. Astfel, propunem ca textul „(Titlul postului)” să fie substituit cu textul „(Titlul funcției)” (obiecție valabilă și la Anexele nr. 2 și nr. 3 la Regulament).</p> <p>20. La Anexa nr. 2 la Regulament:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) În coloana întâi, se va revizui abrevierea „Aa”. 2) Anexa constituie element distinct al actului normativ, prin urmare, ținând cont de prevederile art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, abrevierea „OMG” se va substitui cu denumirea completă. 3) În coloanele a zecea și a șaptesprezecea cifra „V” se va exclude. 4) Cuvintele „Continuarea tabelului” se vor exclude ca fiind excedente. 	<p>Se acceptă. Cuvântul „societății”, a fost substituit cu persoana juridice.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă. Modificările sau fost operate.</p>
--	--	--	---

	<p>21. La Anexa nr. 3 la Regulament:</p> <p>1) În text, denumirea Regulamentului este indicată greșit, prin urmare se va indica denumirea corectă . Totodată, abrevierea „HG” se va indica desfășurat. 5</p> <p>2) Potrivit art. 1288 din Codul civil, prin contractul de arendă, o parte (arendator) se obligă să dea celeilalte părți (arendaș) un teren agricol și/sau alte bunuri agricole în posesie și folosință pe o durată determinată, iar aceasta se obligă să efectueze plata de arendă. Ținând cont de prevederea legală enunțată, textul „(închiriate)” se va substitui cu textul „(arendate)”.</p> <p>3) Textul „(municipiu, secție)” este ambiguu, prin urmare se va revizui.</p> <p>4) Textul „anexa 4” se va substitui cu textul „anexa nr. 4”.</p> <p>5) Verbele „se angajează”, „să respecte”, „să vă informeze” și „să elimine” se va conjuga la persoana I singular.</p> <p>6) Abrevierea „OMG” se va substitui cu denumirea completă.</p> <p>7) Ținând cont de prevederile art. 52 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, subpunctele se vor numerota cu cifre arabe urmate de o paranteză.</p> <p>8) Anexa nr. 3 la Regulament în final, conține mențiunea „Adăugat”, respectivul procedeu nefiind prevăzut de Legea nr. 100/2017. Prin urmare, întru corectitudinea redactării, propunem ca mențiunea „Adăugat. Copii ale rotației culturilor și ale planurilor de producție a culturilor modificate genetic, foi” să fie indicată ca Anexă la Anexa nr. 3 la Regulament.</p> <p>22. Prevederile de la Anexa nr. 5 la Regulament nu corelează cu prevederile de la Anexa nr.4 la Regulament, or, la Anexa nr. 5 la Regulament s-au omis plantele modificate genetic: soia și rapița, iar planta modificată genetic viol nu este indicat la Anexa nr. 4 la Regulament.</p>	<p>Se acceptă. Modificările în anexa nr. 3 sau fost operate.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă. Anexa nr. 5 a fost completată cu speciile de rapiță și floarea soarelui.</p>
--	--	---

2.	<p>Aviz II. Ministerul Justiției Scr. 04/2-6916 din 22.07.2024</p>	<p>La proiectul Regulamentului:</p> <p>1. La pct. 2:</p> <p>1) Ținând cont că la pct. 2, se face referință la autoritățile responsabile de gestionare și control al culturilor modificate genetic, iar art. 7-12 din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic, nu prevăd asemenea atribuții în competența autorităților publice indicate la articolele enunțate, aprobarea prezentului proiect va fi precedat de modificarea Legii nr. 152/2022 prin care urmează să fie atribuită sarcina enunțată în competența autorităților de resort. Or, potrivit art. 3 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune. Proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.</p> <p>2) Cuvântul „și” va fi succedat de cuvântul „pentru”.</p> <p>2. La pct. 3, textul „la pct. 1 din Legea nr. 152/2022” se va substitui cu textul „pct. 1 din Anexa nr. 1 la”.</p> <p>3. În raportul de expertiză juridică nr. 04/2-5219 din 06.06.2024, Ministerul Justiției a menționat că noțiunea „autoritatea statului abilitată cu competențe de control” se va indica la un punct distinct, or, prin prevederea enunțată nu se definește un termen, dar se nominalizează autoritatea competentă. Deși obiecția a fost acceptată de autorul proiectului, modificări în acest sens, nu au fost efectuate, prin urmare, obiecția se menține.</p> <p>4. În conformitate cu art. 52 alin. (2) și (3) din Legea nr. 100/2017, punctele, de regulă, nu au denumire, sunt expuse fără utilizarea cuvântului „punct” și se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu primul și terminând cu ultimul, de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar. Ținând cont de regula enunțată, elementele structurale se vor</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>
----	--	--	---

	renumerota.	
	5. La pct. 12 sbp. 1), textul „art. 5 alin.” se va substitui cu textul „art. 5 alin. (1) din Legea nr. 152/2022.	Se acceptă.
	6. În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. Prin urmare, la pct. 31, abrevierea „UE” se va substitui cu cuvintele „Uniunii Europene”.	Se acceptă.
	7. În scopul uniformizării terminologiei, la pct. 32, cuvintele „agricultura ecologică” se vor substitui cu cuvintele „producția ecologică”, astfel cum este indicat la art. 16 din Legea nr. 237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, la care se face referință în proiect.	Se acceptă.
	8. La pct. 35, cuvântul „modificate” va fi succedat de cuvintele „genetic și a”.	Se acceptă.
	9. La pct. 39 sbp. 3), se va revizui referința la câmpurile agriculturii ecologice, or, atât legile speciale enunțate, cât și Codul funciar nu operează cu noțiunea respectivă.	Se acceptă.
	10. La pct. 42, enunțul al doilea urma fi indicat la un punct separat deoarece constituie o dispoziție distinctă.	Se acceptă.
	11. La pct. 43, în referința la autorități se va specifica tipul acestora.	Se acceptă.
	12. La pct. 44, cuvântul „acestea” se va substitui cu referința la subiectul avut în vedere, în vederea concretizării normei.	Se acceptă.
	13. La pct. 45, noțiunea „raport de inspecție” se va revizui, prin prisma competențelor funcționale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.	Se acceptă.
	14. Potrivit art. 11 alin. (2) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, persoanei juridice i se atribuie, la înregistrare, un număr de identificare de stat (IDNO) ce atestă că persoana a fost	Se acceptă.

		<p>înscrisă în Registrul de stat și a fost luată la evidență de către Serviciul Fiscal de Stat. Având în vedere prevederile legale enunțate, în Anexa nr. 1 la Regulament, textul „IDNP” se vor substitui cu textul „IDNO” (obiecție valabilă și pentru Anexa nr. 3 la Regulament).</p> <p>15. În Anexa nr. 2 la Regulament propunem ca textul „(Titlul postului)” să fie substituit cu textul „(Titlul funcției)”, în vederea redactării conținutului anexei.</p> <p>16. La Anexa nr. 3 la Regulament: 1) Textul „anexa 4” se va substitui cu textul „anexa nr. 4”. 2) Ținând cont de prevederile art. 52 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, în conformitate cu care pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar, subpunctele se vor renumera.</p> <p>17. Structura notei de fundamentare se va ajusta la prevederile Anexei nr. 1 la Legea nr. 100/2017.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Promovarea proiectului regulamentului a demarat până la intrarea în vigoare a modificărilor la Legea nr. 100/2017. Din aceste considerente actul normativ prezentat este însoțit de Nota informativă și Analiza Impactului de Reglementare.</p>
3.	<p>Aviz I. Ministerul Finanțelor 07/5-03/176/861 din 30.05.2024</p>	<p>Lipsa obiecțiilor.</p>	

4,	<p style="text-align: center;">Aviz II. Ministerul Finanțelor 07/5-09/279 din 17.05.2024</p>		
5.	<p>Aviz I Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (scr. nr. 21-03/1935 din 20.06.2024)</p>	<p>Examinând proiectul de hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice (număr unic 449/MM/2024), în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.</p> <p>Obiecții argumentate și explicate la care urmează să se ajunge la un acord:</p> <p>La proiectul Regulamentului:</p> <p>Pct.4, în contextul definiției „culturilor modificate genetic” atragem atenția autorului că, art. 4, 10 din Legea nr.237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice exclud orice contact a culturilor ecologice cu culturi modificate genetic, or, în caz contrar culturile ecologice se decalifică ca atare, indiferent de pragurile stabilite prin Legea nr.152/2022.</p> <p>La pct.28, 29, vă atragem atenția că conform Hotărârii Guvernului nr.773/2007 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante, cu modificările ulterioare, Consiliul Național pentru Soiurile de Plante a fost desființat și și-a încetat activitatea.</p>	<p>Se acceptă parțial. Pragul stabilit prin Legea 152/2022 a fost exclus. Concomitent, art., 4 și 10 Legea 239/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice exclud utilizarea OMG-lor în agricultura ecologică, dar nu contactul., care poate fi, inclusiv, accidental și – se bazează pe evaluarea riscurilor și pe utilizarea măsurilor de precauție și preventive.</p> <p>Se acceptă.</p>

		<p>Punctul 32 se va completa întru precizarea că, curățirea se poate efectua doar cu substanțe permise pentru utilizare în agricultura ecologică (a se vedea în acest context art.16 din Legea nr.237/2023).</p> <p>Punctele 35 și 13 conțin prevederi contradictorii. Astfel, conform punctului 35 echipamentele de curățare, uscare, încărcare și ambalare trebuie utilizate numai pentru prelucrarea culturilor modificate genetic, pe când în textul punctului 13 observăm, că utilizarea echipamentelor pentru culturile în sistem de agricultură convențională sau ecologică se permite cu condiția curățirii. Prevederile respective urmează a fi revizuite întru excluderea neconcordanței menționate.</p> <p>La pct.38, menționăm că orice amestec cu OMG-uri a culturilor convenționale sau ecologice este strict interzis, indiferent de praguri, având drept consecință decalificarea apartenenței culturii (produsului) la sistemul agricol convențional sau ecologic. Prin această prismă, norma dată necesită a fi revizuită. Dispoziția pct. 44 nu este clară. Or, ar urma să fie distruse culturile modificate genetic, dar nu cele ecologice sau convenționale. De fapt, la această concluzie se ajunge din cuprinsul punctelor 45-46. Punctul 44 se va revizui.</p> <p>În privința anexelor nr.4 și nr.5, în dosarul proiectului nu regăsim informație despre metodologia stabilirii distanțelor dintre culturile de plante modificate genetic și alte plante, precum și perioadele de replantare. Astfel, nota informativă urmează fi completată cu argumente care justifică indicatorii din anexele menționate.</p>	<p>Se acceptă. Art. 32 a fost completat.</p> <p>Se acceptă. Pct. 35 a fost revizuit.</p> <p>Se acceptă. Pct. 38 a fost revizuit.</p> <p>Distanțele dintre culturile de plante modificate genetic și alte plante sunt stabilite urmare a studiilor efectuate și publicațiilor cercetătorilor Nota informativă se completează cu link-le la publicațiile date.</p>
--	--	--	--

6.	<p>Aviz II. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (scr. nr. 21-03/2352 din 25.07.2024)</p>	<p><i>Obiecții argumentate și explicite ia care urmează să se ajunge ia un acord: La proiectul Regulamentului:</i></p> <p>I. La pel. 16, nu este clar care producător trebuie să țină cont de distanța de izolare față de plantele modificate genetic, cel al culturilor ecolgice/convenționale sau cel al culturilor modificate genetic. Din cuprinsul textului rezultă că această obligație revine producătorului cu culturi ecologice/convenționale, ceea ce nu este corect, prioritate urmând a fi acordată celor ecologici și convenționali, dar nu viceversa.</p> <p>2. La pct. 32, se va specifica că utilizarea produselor și substanțelor permise pentru utilizare în agricultura ecologică se aplică doar în cazul transportului culturilor ecologice.</p> <p>3. La pct.45, reiterăm obiecția din avizul precedent. În tabelul de sinteză, autorul menționează că a acceptat obiecția, dar de fapt nu a revizuit punctul respectiv prin prisma obiecției înaintate, Astfel, potrivit pct. 45, <i>în cazul în care proprietara sau posesorul legal al terenului, al cărui teren este situat în zona de ozolare a culturii modificate genetic, a certificat că nu va cultiva culturi din specia pe care producătorul o va cultiva în anul respectiv, dar nu a respectat aceasta certificare, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor întocmește un raport de inspecție, și solicită proprietarului terenului sau posesorului legal să distrugă culturile cultivate' ecologic sau convențional din aceeași specie folosind metode mecanice, ceea ce nu este corect în raport eu producătorii ecologici care se angajează să aplice practici de mediu favorabile, așa cum implementarea a unor astfel de practici se promovează de către autoritățile slutului, ca ulterior aceștia să fie obligați să distrugă un câmp însămânțat cu culturi certificate ecologic, Menționăm repetat că, operatorii ecologiei sunt supuși cheltuielilor adiționale sub formă de costuri a serviciilor de certificare, proceduri administrative și de gestionare mai complexe, roadă mai mică, care urmează să fie compensate printr-un preț mai mare la comercializarea produsului ecologic.</i></p>	<p>Se acceptă. În proiectul prezentat pct. 17.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă. V.pct. 47.</p>
----	--	---	---

		<p>Prin această prisma, norma dată necesită a li revizuită. Dispoziția pct. 45 nu este clară. Se va acorda prioritate producătorului de culturi ecologice și convenționale. Or, ar urma să fie distruse culturile modificate genetic, dar nu cele ecologice sau convenționale.</p>	
7.	<p>Aviz I. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (scr. nr. Nr. 16-1791 din 10. 06. 2024)</p>	<p>Pornind de la denumirea actului normativ „Regulamentul privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice”, propunem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - la pct.4, în noțiunea „culturi de plante modificate genetic” cuvintele „de plante” de exclus; - la pct.7, după cuvântul „certificată” recomandăm indicarea actului normativ care prevede această normă. La fel, pentru următoarea propoziție textul „sau un document oficial” de exclus, deoarece este o prevedere ambiguă și contradictorie cu prevederile art.20 și art.26 din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic care prevăd etichetarea produsului ca element obligatoriu; - la pct.10, textul „Registrul se păstrează timp de 5 ani de la data înființării” urmează a fi reformulat, din perspectiva posibilității de a fi efectuate înscrieri nu doar în primul an de înființare; la pct.14, textul „și se înregistrează în Registru”, se propune a fi expus într-un alineat nou cu descrierea mai detaliată referitor la: destinația Registrului, deținătorul Registrului, formatul acestuia, etc; - la pct. 15, a se vedea obiecțiile la punctului 14; - la pct.38 textul „producția mixtă în spațiile de depozitare din laborator” de substituit cu textul „producția mixtă din spațiile de depozitare în laborator”; 	<p>Se acceptă. Cuvântul „de plante” a fost exclus.</p> <p>Se acceptă</p>

		- la pct.42 , cuvântul „necesită” de substituit cu cuvântul ”solicită”.	Cuvântul „necesită” a fost substituit cu cuvântul „dispun”
8.	Aviz I. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (scr. nr. 16-2278 din 22. 07. 2024)	Lipsa de obiecții și propuneri	
9.	Centru Național Anticorupție (scr. nr. 06/2/12882 din 02. 08. 2024)	<p>pct.42 și pct.43</p> <p>42. Inspectorii Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și Inspectoratului pentru Protecția Mediului, întocmesc acte de constatare. În cazul în care inspectorul constată nerespectarea cerințelor prezentului Regulament, acesta indică în procesul verbal încălcarea respectivă, temeiul juridic, măsurile necesare pentru prevenirea încălcării și termenul de remediere.</p> <p>43. În cazul în care cerințele prevăzute în prezentul Regulament nu au fost respectate sau producătorul nu a remediat încălcările în termenul specificat de autoritățile de control, autoritățile dispun distrugerea completă prin metode mecanice a culturilor modificate genetic.</p> <p>Obiecții: În conținutul prevederilor analizate se descrie activitatea inspectorului responsabil de controlul modului de respectare a cerințelor actului normativ, însă modul cum este precizat termenul de remediere acordat pentru înlăturarea deficiențelor identificate, se consideră a fi ambiguu și interpretabil, oferind discreție inspectorului de a interpreta și abuza de puterea acordată prin act normativ.</p> <p>Respectiv, în lipsa unui termen concret sau a unor criterii care ar determina stabilirea termenului, agentul public este împuternicit să abuzeze de această lacună, să stabilească termene arbitrare sau să facă uz de această putere în mod discreționar, inclusiv poate</p>	Se acceptă. Pct. 43 a fost reformulat.

	<p>duce la solicitarea de mită sau alte forme de corupție</p> <p>pentru a acorda termene mai lungi sau intenționat mai scurte, pentru a determina subiectul supus controlului să ofere mită.</p> <p>Totodată, se constată că va fi dificil de a determina dacă agentul public, în mod intenționat, a stabilit un termen prea mare sau prea scurt, întrucât criteriile clare de calcul/determinare a acestuia nu sunt stabiliți în proiect, fapt ce va permite ca acțiunile sale abuzive să nu poată fi demonstrate și pedepsite.</p> <p>Pentru a minimiza aceste riscuri, este esențial ca actul normativ să includă termene clare și criterii precise pentru determinarea acestora. Acest lucru va asigura o aplicare consistentă și transparentă a normelor, va stimula conformitatea și va reduce posibilitatea abuzurilor și a corupției.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Se recomandă a stabili un termen fix acordat de către inspector pentru remedierea încălcărilor depistate, fie precizarea unor criterii clare cum acest termen se stabilește.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none">● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative● Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none">● Încurajarea sau facilitarea actelor de:<ul style="list-style-type: none">- corupere activă- dare de mită- corupere pasivă- abuz de serviciu- conflict de interese și/sau favoritism- influențare necorespunzătoare <p>IV. Concluzia expertizei</p>	
--	---	--

		<p>Proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea reglementării cerințelor pentru cultivarea, îngrijirea, recoltarea, depozitarea și transportul culturilor modificate genetic pentru a preveni introducerea organismelor modificate genetic în culturile convenționale și ecologice și pentru a asigura răspunderea pentru contaminarea cu acestea. Totodată, aprobarea proiectului de regulament este promovată în scopul alinierii cadrului normativ național la dispozițiile legislației europene.</p> <p>Rigorile de asigurare a transparenței decizionale au fost respectate parțial de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, însă cu stabilirea unui termen limită insuficient pentru recepționarea recomandărilor, contrar prevederilor art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008.</p> <p>În conținutul proiectului au fost constatate carențe referitor la modul de determinare a termenului de remediere stabilit pentru înlăturarea deficiențelor depistate, fiind lăsat la discreția agentului public modul de stabilire a termenului, împuternicire ce poate fi utilizată abuziv, prin stabilirea termenilor arbitrare, mai lungi sau mai scurte, în funcție de interesul urmărit. În consecință, în vederea prevenirii interpretărilor abuzive și aplicării discreționare a normelor, se recomandă revizuirea proiectului prin prisma obiecției și propunerilor de modificare enunțate în prezentul raport de expertiză.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>
10.	<p>Aviz I. Academia de Științe a Moldovei (325-14/7 din 10.06.2024)</p>	<p>Ca urmare a analizei Regulamentului, au fost identificate mai multe aspecte care necesită atenție și corectare, unele dintre ele fiind menționate/corectate/exemplificate pe parcursul textului din document:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. în documentul menționat se utilizează unele noțiuni și termeni care pot fi interpretați în moduri diferite sau care nu sunt clar definite. Acest lucru poate crea confuzie și poate afecta înțelegerea corectă a regulamentului. Recomandăm revizuirea și clarificarea acestor noțiuni și termeni pentru a asigura coerența și precizia comunicării. 2. în unele secțiuni ale regulamentului există repetiții nejustificate sau utilizarea excesivă a unor termeni sau concepte. Aceste repetiții pot să reducă claritatea și concizia documentului și ar trebui eliminate sau reduse la minim, pentru a asigura un text mai fluent și mai ușor de înțeles. 	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>

		<p>.3. S-au identificat și neclarități în modul în care informațiile sunt prezentate în document. Anumite aspecte ar putea fi explicate mai coerent pentru a evita ambiguitatea și pentru a oferi o înțelegere mai completă a regulamentului.</p> <p>4. Regulamentul se referă la PMG, dar se mai întâlnește și termenul de OMG. Este important să se facă distincția între organisme modificate genetic (OMG) și plante modificate genetic (PMG), deoarece acestea nu sunt sinonime și pot avea implicații diferite în ceea ce privește regulamentul.</p> <p>5. În concluzie, pentru a îmbunătăți claritatea, coerența și precizia Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice, recomandăm revizuirea și corectarea aspectelor identificate în avizul nostru analitic. O abordare atentă și riguroasă a acestor aspecte va contribui la îmbunătățirea calității și eficacității documentului în asigurarea coexistenței armonioase a culturilor în diverse medii agricole.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>
11.	<p>Aviz II. Academia de Științe a Moldovei (409-14/7 din 16.07.2024)</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri</p>	
12.	<p>Aviz I Ministerul Sănătății (scr. nr. 10/2233 din 06.06.2024)</p>	<p>1. La Capitolul I, pct. 4: 1) alin. 3, noțiunea „pragul minim –;” va avea următorul cuprins: „pragul minim de organisme modificate genetic – conținutul de OMG stabilit în alin. 3) și alin. 4) art. 26 din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;</p> <p>2) în cazul definirii noțiunii „pragul minim”, în alineatul 1 (rândul 7) cuvintele „limita minimă” se va substitui cu cuvintele „pragul minim”;</p>	<p>Se acceptă. Definiția a fost expusă în varianta propusă</p> <p>Se acceptă. Substituirea a fost operată.</p>

		<p>3) alin. 4, noțiunea „cultură –;” deoarece aceasta (cu aceeași semnificație) este definită în Legea nr.755/ 2001 privind securitatea biologică și nu ar trebui interpretată în două acte diferit.</p> <p>2. La Capitolul II, pct. 12 se va completa cu subpunctele 9), 10) și 11) cu următorul cuprins: „9) unde este cazul, cererile de autorizare trebuie să includă o prezentare a evaluării riscului pentru mediu datorită folosirii și/sau distrugerii culturilor modificate genetic; 10) aprobare în scris pentru determinarea deliberată în mediu a OMG în scopuri legate de cercetare și dezvoltare; 11) informații referitoare la metodele de detestare și identificare, precum și codul unic al OMG, plus orice informații suplimentare referitoare la OMG sau la produsul respectiv, relevante pentru evaluarea riscului pentru mediu;”</p> <p>3. Va fi luat în vedere riscul pentru mediu, în conformitate cu prevederile Legii nr. 755/2001 privind securitatea biologică, sub incidența căreia cad și plantele/culturile (de exemplu: microorganism – orice entitate microbiană, celulară sau necelulară, capabilă să transfere sau să replice material genetic, incluzând virusurile, celulele de animale și de plante în cultura).</p>	<p>Legea nr. 755/2001 privind securitatea biologică este abrogată prin Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic</p> <p>Nu se acceptă. Conform prevederilor Legii nr. 152/2022 cerințele menționate sunt obligatorii în procesul de obținere a Autorizației specificate la pct. 12 alin.1).</p> <p>Legea nr. 755/2001 privind securitatea biologică este abrogată prin Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic</p>
13.	<p>Aviz II Ministerul Sănătății (scr. nr. 10/2815 din 19.07.2024)</p>	<p>Ministerul Sănătății a examinat repetat proiectul de hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturi convenționale și ecologice (număr unic 449/MM/2024), în care au fost luate în considerare obiecțiile înaintate și, în limita competențelor, comunică susținerea acestuia, cu următoarea propunere:</p> <p>La Capitolul I, pct. 4, alin. 5, se va renunța la definirea noțiunii „cultură –;” aceasta fiind una generală, în proiect este redată proprie domeniului, îmbinată cu elemente de tautologie: „cultură – culturi sau amestecuri de culturi...”</p>	<p>Se acceptă</p>

14.	<p>Aviz I. Agenția Națională pentru Sănătate Publică <i>(scr. nr. 01-13/1-2479 din 04.06.2024)</i></p>	Comunică despre lipsa propunerilor de modificare și completare.	
15.	<p>Aviz II. Agenția Națională pentru Sănătate Publică <i>(scr. nr. 01-13/2-3158 din 17.07.2024)</i></p>	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
16.	<p>Aviz I Ministerul Afacerilor Externe <i>(scr. nr. Nr. DI/3/041.1-5972 din 05 iunie 2024)</i></p>	<p>Cu referire la nota informativă, în conformitate cu anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în compartimentul 3 urmează a se indica mențiunea privind elaborarea tabelului de concordanță (litera c).</p> <p>De asemenea, cu referire la tabelul de concordanță, acesta urmează a fi întocmit în conformitate cu modelul 1 din anexa nr. 3 la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018.</p> <p>Astfel, în compartimentul 6 al tabelului de concordanță se indică gradul de compatibilitate dintre prevederile actului Uniunii Europene care se transpune și prevederile corespondente ale proiectului de act normativ care transpune dispozițiile actului Uniunii Europene;</p> <p>în compartimentul 7 se menționează diferențele dintre prevederile actului Uniunii Europene și prevederile proiectului de act normativ național, în cazul în care se realizează o transpunere incompletă/parțială a dispozițiilor actului Uniunii Europene;</p> <p>în compartimentul 8 se indică termenele preconizate pentru realizarea transpunerii integrale a dispozițiilor actului Uniunii Europene și proiectele de acte normative care</p>	<p>Se acceptă . Mențiunea privind Tabelul de concordanță a fost înserată în Nota informativă.</p> <p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost revăzut</p>

		vor înlătura diferențele de compatibilitate constatate la compartimentul 7 al tabelului de concordanță; iar în compartimentul 9 se indică autoritatea și persoana responsabilă de elaborarea și promovarea proiectului de act normativ.	
17.	Aviz II Ministerul Afacerilor Externe (scr. nr. Nr. DI/3/041.1-7425 din 10.07e 2024	Fără obiecții și propuneri	
18.	Aviz I Ministerul Educației și Cercetării (scr. nr. 07-09/350. f/d)	Fără obiecții și propuneri	
19.	Aviz II Ministerul Educației și Cercetării (scr. nr. 07-09/4605 din 17.07.2024)	Fără obiecții și propuneri	
20.	Aviz I Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (scr. nr. 19-2810 din 07.06.2024)	<p>21. La pct.4 din Regulament, se propune excluderea sintagmei „de grădină”, întrucât cadrul legal pe domeniu, nu operează cu noțiunea materialului săditor de grădină</p> <p>2. La pct.10, cuvântul „înființării” se propune de a se substitui cu cuvântul „finalizării”;</p> <p>21. La pct.13 sbp.2), după sintagma „producătorii trebuie să” se completează cu</p>	<p>Se acceptă. Sintagma „de grădină” a fost exclusă.</p> <p>Se acceptă. A fost efectuată substituirea.</p> <p>Se acceptă.</p>

		2) la cultura porumbului, se propune modificarea perioadei minime de 2 ani.	Se acceptă
21.	<p>Aviz II Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (scr. nr. 12-3705 din 19.07.2024)</p>	<p>1. La pct. 4 din Regulament, se propune: - la definiția „culturi modificate genetic” după cuvântul „material,, a se completa cu cuvintele „semnificative și”; - la definiția „cultură” după cuvântul „legume” a se completa cu cuvintele „culturi multianuale”;</p> <p>2. La punctele 10, 12 smp. 5) termenul de „5 ani” se substituie cu „10 ani” conform art. 13 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;</p> <p>3. în tot conținutul textului sintagma „Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante” se modifică prin „instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante”, conform art. 5 alin. (5) din Legea nr. 39/2008 privind protecția soiurilor de plante (modificări aprobate prin Legea nr. 159 din 27.06.2024 pentru modificarea unor acte normative), la forma gramaticală corespunzătoare.</p> <p>4. La pct. 12 smp. 2) după cuvântul „Alimentelor” se completează cu sintagma „, instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante”; La pct. 23 Conținutul textului se va revizui și se va completa cu sintagma „Catalogul comun al soiurilor de plante agricole ai Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Agricultural Plant Species), Catalogul soiurilor de specii de legume al Uniunii Europene (The Catalogue of Varieties of Vegetable Species), Catalogul comun al soiurilor de viță de vie al Uniunii Europene (The Common Catalogue of Varieties of Vine) și/sau în Sistemul informațional al materialului de înmulțire și plantare fructifer FRUMATIS (Fruit Reproductive Material Information System)”, conform prevederilor art. 9 alin. (2) din Legea nr. 68/2013 despre semințe. Această prevedere este relevantă și pentru pct. 31;</p>	<p>Materialul genetic include și materialul semincer</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>

		<p>5. Conform pct. 24 este necesar de a elabora un formular al modelului de cerere pentru cultivare. Ori, considerăm relevant de a utiliza în calitate de cerere „demersul despre intenția de a cultiva culturi de plante modificate genetic” din Anexa nr. 1. In acest context, apare necesitatea completării Anexei nr. 1 cu încă un destinatar „Instituția publică desemnată de Guvern responsabilă de testarea soiurilor de plante”;</p> <p>6. In anexa nr. 1 și nr. 3 considerăm necesar de a completa cu referințe privind „numărul și data autorizației,, emise de către Agenția de mediu conform art. 9 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;</p> <p>7. La Anexa nr. 2 se propune redenumjea coloanei 3 „Denumirea semințelor de plante modificate genetic” și divizarea acesteia, cu următorul conținut: coloana 3 Specia, Soi/ Hibrid, cu enumerarea corespunzătoare a coroanelor ce se succed.</p>	<p>Se acceptă. Se va utiliza în calitate de cerere „demersul despre intenția de a cultiva culturi de plante modificate genetic.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă, dar „specia, „soi/hibrid) se va indica în aceeași coloană 3.</p>
22.	<p>Aviz I Centrul de armonizare a legislației (scr. nr. 31/02-69-6295 din 10.06.2024)</p>	<p>Proiectul național nu reprezintă un exercițiu de transpunere directă a legislației UE subsumat politicilor europene în domeniul siguranței alimentare, politicii sanitare și fitosanitare, fiind unul de aliniere la prevederile UE, prin crearea de măsuri naționale specifice în vederea evitării prezenței accidentale a OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice.</p> <p>În măsura în care actul UE propus spre transpunere prevede doar linii directoare care urmează a fi respectate, dar, totodată, lasă la latitudinea statelor crearea cadrului național de reglementare, proiectul național va păstra clauza de armonizare prevăzută în preambulul acestuia, fiind expusă în redacția următoare:</p> <p>”Prezenta Hotărâre de Guvern se aliniază la Recomandarea Comisiei din 13 iulie 2010 privind orientările pentru elaborarea măsurilor naționale de coexistență pentru evitarea prezenței accidentale a OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 200 din 22 iulie 2010 (CELEX: 32010H0722)”</p>	<p>Se acceptă</p>

		<p>Totodată, se va revizui nota informativă la proiect potrivit art. 30 și Anexei nr. 1 la Legea 100/2017 cu privire la actele normative, care prevede că, în cazul în care actul normativ are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, compartimentul nr. 3 urmează să prevadă:</p> <ul style="list-style-type: none">a) dacă intervenția rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova în baza acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană;b) lista actelor Uniunii Europene cu care se realizează armonizarea;c) mențiunea privind elaborarea tabelului de concordanță. <p>Așadar, informația suplimentară privind aspectele esențiale pe care le prevede actul UE, dar și întreg conținutul acestui compartiment urmează a fi revăzut potrivit cerințelor menționate <i>supra</i>.</p> <p>Cu referire la tabelul de concordanță prezentat, menționăm necesitatea revizuirii acestuia potrivit următoarelor:</p> <ul style="list-style-type: none">- în compartimentul 1, se va păstra doar informația privind tipul, numărul, instituția/instituțiile care l-a/l-au adoptat, data, titlul actului Uniunii Europene, inclusiv, cea mai recentă modificare a actului care constituie obiect al alinierii, prin precizarea tipului, numărului și a datei de adoptare a actului Uniunii Europene de modificare;- în compartimentul 2, se va indica doar titlul proiectului de act normativ național ce se aliniază la dispozițiile actului Uniunii Europene. <p>Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost revizuit.</p>
--	--	--	--

23.	<p>Aviz II Centrul de armonizare a legislației (scr. nr. 31/02-69-7950 din 16.07.2024)</p>	<p>compartimentul 3 al Notei informative se va completa cu informații privind sursa obligației de aliniere la Recomandarea Comisiei 2010/C 200/01 din 13 iulie 2010, în speță, Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, Anexa XXIV-B „Lista legislației Uniunii care urmează a fi apropiată de către Republica Moldova”, Secțiunea 7 – Organisme modificate genetic.</p>	<p>Se acceptă. Pct. 3 din Nota informativă a fost completat.</p>
24.	<p>Aviz I Universitatea de stat din Moldova (scr. nr/ 01/1308 din 10.06.2024)</p>	<p>Menționăm oportunitatea elaborării Regulamentului pentru asigurarea unui cadru normativ și instituțional privind dezvoltarea strategiilor și bunelor practici naționale pentru a asigura coexistența culturilor modificate genetic cu agricultura convențională și ecologică, bazate pe cooperare cu toate părțile interesate.</p> <p>Totodată, considerăm necesare unele redactări ale proiectului de document:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redactarea punctului 10 Cap. II cu excluderea „Registru de vânzare”, ținând cont de prevederile art. 5 (4) a Legii nr. 152/2022 prin care „Este interzisă cultivarea în scop comercial”. - Redactarea pct. 13, cap. III ce prevede „distrugerea după încheierea semănatului a ambalajelor în care au fost semințe modificate genetic,...” în următoarea formulare „distrugerea după încheierea semănatului a ambalajele în care au fost semințe modificate genetic, doar in cazul utilizării totale a semințelor, ...”, ținând cont că cota neutilizată de semințe a plantelor modificate genetic trebuie păstrată în ambalajul original'. <p>Cap. V, pct. 23 - de exclus „pentru comercializare...” , deoarece contravine prevederilor art. 5 alin. (4) a Legii nr. 152/2022 prin care „Este interzisă cultivarea în scop comercial”.</p>	<p>Se acceptă. Pct. 10 a fost modificat.</p> <p>Se acceptă. Pct. 13 a fost redactat.</p> <p>Se acceptă. Cuvântul „comercializare” a fost exclus.</p>

		<p>Cap. V, pct. 26 - redactat denumirea corectă a Comisiei de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante.</p> <p>- Cap. V, punctele 28 și 29 - de corectat forma de declinare a cuvântului „Consiliu”.</p> <p>- Cap. VII, pct. 36 de exclus „(dacă exista)” ceea ce creează ambiguități și abateri de la cerințele legale.</p> <p>Redactarea pct. 46, Cap. IX specificând distrugerea „prin metode mecanice sau chimice”.</p> <p>Redactarea denumirii Anexelor I , 3, prin excluderea tautofoniei „a cultiva culturi..”, ceea ce poate fi expus,„... a cultiva plante...”</p> <p>Ținând cont de cele menționate, Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM, consideră oportună adoptarea proiectului avizat.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă. Pc.t 46 a fost completat.</p>
25.	<p>Aviz I Donau Soja (scr. f/n din 10.06.2024)</p>	<p>- Reprezentanța Verein Donau Soja din Austria în Republica Moldova susține elaborarea cadrului normativ secundar propus de autorul proiectului de hotărâre în vederea asigurării executării eficiente a Legii nr. 152 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic și a necesității de transpunere a prevederilor UE în legislația națională și în limitele competenței sale, comunică despre lipsa propunerilor și obiecțiilor pe marginea acestuia.</p>	<p>Se acceptă</p>

26.	<p>Aviz I Asociația Internațională a Pastratorilor Raului "Eco- TIRAS" (scr. f/n din 09.06.2024)</p>	<p>1) Având în vedere importanța informării populației locale și a fermierilor, înch cei care cultivă culturi convenționale și ecologice, considerăm ca este necesară includerea în textul documentului a unei clauze prin care să se impună amplasarea pe teren a unui panoului informativ care să precizeze că cultura cultivate este modificată genetic cu denumirea modificării.</p> <p>2) Întrucât astăzi răspunderea financiară concretă pentru încălcările în domeniul securității biologice nu este stabilită în legislație, aceasta ar trebui prevăzută în codurile contravenționale și penale, care trebuie să fie propuse concomitent cu proiectul curent al acestor reglementări.</p> <p>3) Art. 40 (3) - propunem să se excludă sintagma "dar nu mai târziu decât înainte de înflorire" deoarece aceasta limitează posibilitatea de efectuarea controlului și aplicarea măsurilor în timpul anului.</p>	<p>Se acceptă. Pct. 20 a fost completat</p> <p>Pct. 39 a fost exclus la solicitarea Ministerului Justiției. Prevederea de la pct. 39 privind răspunderea pentru încălcarea cerințelor prezentului Regulament în conformitate cu prevederile legislației naționale urmează să fie exclusă, având caracter declarativ și superfluu. Tragerea la răspundere se va efectua în temeiul normelor materiale și de procedură, în funcție de tipul răspunderii.</p> <p>Nu se acceptă. Termenul impus va sigura că controlul să fie organizat înaintea perioadei de înflorire</p>

Ministru

Sergiu LAZARENCO